

Gimnazija Novo mesto

Stezi

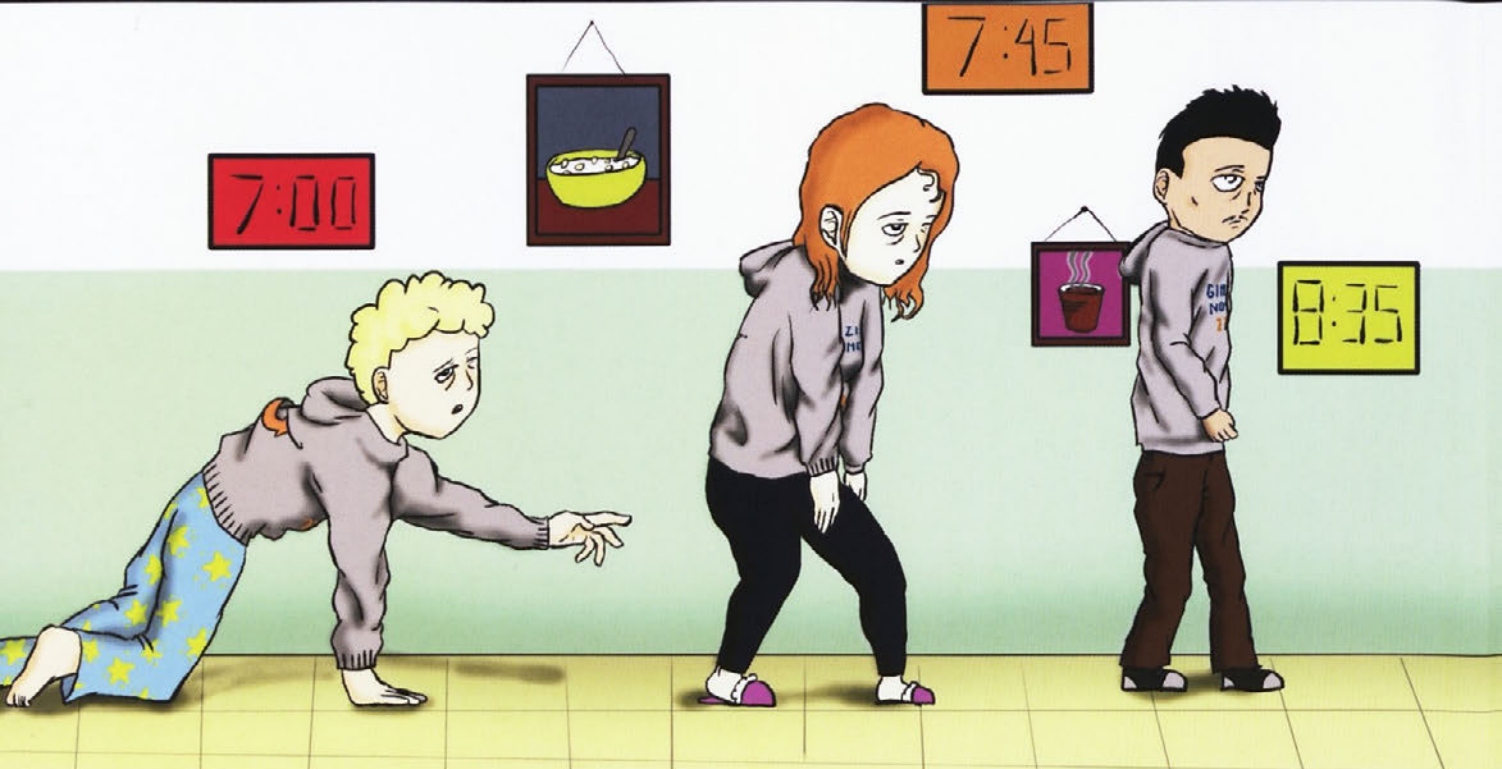
št. 1 - 2

maj 2018

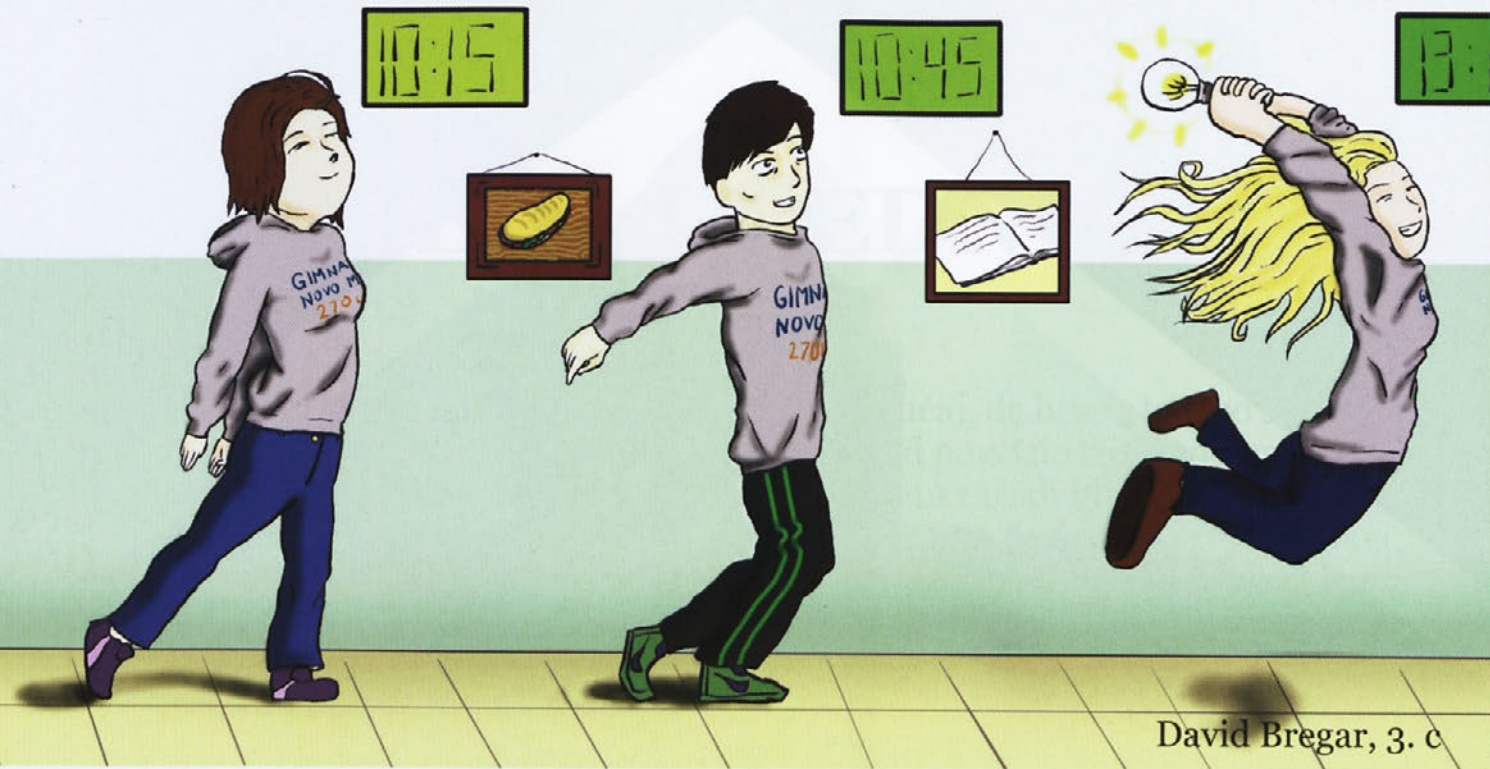
Stezičice

*Gimnazija Novo mesto
maj 2018*

Kazalo

Beseda urednice	7
Cankarju v spomin, tebi v razmislek	12
Se res vračamo v jame?	14
Obrazi prihodnosti	18
V svet!	28
Intervju s programerjema; MyOpon	32
Intervju s pisateljico; Erika Kum	36
Rok Biček in Pomagajmo družini Rajk	42
Gledališki kotiček	44

David Bregar, 3. c

Zgodovina športa na Gimnaziji Novo mesto	50
Sladko po francosko	52
Neštetost neskončnih dimenzij - vesolje	56
Filozofski kotiček	60
Izpod profesorskih peres	64
Evropa v šoli	68
Nesmisel šole	70
Bodi pisatelj v tujih jezikih	74
Med špranjami umetnosti	80

Foto: Maja Hočevar, 3. š

Neža Cerinšek

ODGOVORNA UREDNICA

Steze so glasilo dijakov Gimnazije Novo mesto.

NASLOV UREDNIŠTVA

Gimnazija Novo mesto (za revijo Steze)
Seidlova cesta 9, 8310 Novo mesto

MENTORSTVO IN JEZIKOVNI PREGLED

Natalija Petakovič, prof.

OBLIKOVANJE

Neža Cerinšek

UREDNIŠKI ODBOR

Lara Bukovec, Lea Damjanović, Maja Hočevar, Brina Klobčaver, Erika Kum, Kim Malnarič, Leja Verbič

TISK

Grafika Tomi

NAKLADA

250 izvodov

BESEDA UREDNICE

Sama se nimam za sila natančnega človeka. In ni slučaj, da bi se s to tezo strinjala tudi mama Cerinšek, ki se nemalokrat pritožuje nad površno zloženo posodo, ali pa radirka, katere pleša je mnogokrat precej razgreta zaradi bližnjega srečanja z matematičnimi enačbami. Tudi kakšen slovenist bi me sem in tja krcnil po glavi, saj bi si za slovnično popolnost mojih zapisov včasih morali sposoditi kar zajeten kup vejic iz Kettejevega drevoreda, ki se mogočno vije nad našo gimnazijo.

A so vseeno stvari, za katere se mi zdi, da bi se morale zgoditi v točno določenem redu in vsebovati natančno določene sestavine. Kot na primer enačba za krožnico ni popolna brez konstante pi, poletne počitnice ne zaživijo v svoji polnosti, če si ne vzameš časa in pogledaš v nebo, da bi uvidel vsaj kakšen zvezdni utrinek, ali pa je dan izgubljen brez srčnega in iskrenega nasmeha.

Tudi urejanja Stezic sem se lotila s takšno miselnostjo in pot je iz okvirja načrtov stekla že na začetku. Na eni prvih strani revij se vedno nahaja beseda urednice, ki naj bi nagovorila, bogatila, bila iskrena, milozvočna, imela vsaj kakšen odtenek modre, poleg tega pa ne bi smela biti preveč resna in postarana – brez pritiska, Neža! In ker je uvodnik na začetku ne le Stezic, temveč vseh revij in je takšna postavitev skoraj nenapisano pravilo, so bile to prve besede, ki sem jih želela napisati. A življenje, kakor je pač zvito in ni vedno prizanesljivo, mi ravno v tistem trenutku ni postreglo z modrostmi, ki bi jih želela deliti z vami.

Zdaj pa je nanoslo tako, da samo še te besede manjkajo letošnjim Stezicam, preden se šumenje njihovih listov razširi po naših hodnikih, zadnje so, ki jih pišem v ta namen, a zato nič manj iskrene in pripravljene, da časopis novomeških gimnazijcev s 65-letno tradicijo končno vzamete v roke in ga prelistate.

Letos se je našemu ustvarjalno-literarnemu krogu pridružilo nekaj novink, ki so se zagreto in udarno lotile dela članic uredniškega odbora, in mislim, da so opravile dobro delo. Na začetku leta smo se dogovorile, da z izidom ne bomo čakale na maj, a je zopet tako nanoslo. Ob tej priložnosti naj z vami delim kopreno misli, ki mi že tedne ne da miru (da, zdaj izpolnujem tisto modro -spodbudno nalogo urednice).

Zdi se mi, da kar naprej nekaj čakamo, odštevamo. Minute do glavnega odmora, konca ure neljubega predmeta, pa konec pouka in dneve do petka, ko se veselimo sobote, v nedeljo pa spet s slastjo pričakujemo petek. Od novembra čakamo božič in takoj po prvem maju štejemo dneve do poletnih počitnic. Ničkolikokrat preštujemo število ljudi, ki so pred nami v vrsti do kavomata, in že februarja trgovine odštevajo dneve, ko bodo lahko prodajale poletno kolekcijo. Iz vseh strani nas zasipavajo številke, odštevanje, seštevanje, ure, minute, življenje pa med tem beži mimo nas. In kar naprej čakamo na maj – najlepše obdobje v življenju, ki se od konca srednje šole prestavi na obdobje, ko diplomiramo, nato na čas, ko zaključimo službo, ne vedoč, da je življenje lahko cvetoče in majsko vsak dan.

Ti, ki si se prebil do konca besed, ki sem jih z radostjo udomačila na papirju. Ti, ki boš, ko boš prehodil gimnazijsko stezo, ki je smerokaz v druge, večje, tu zagotovo pustil vsaj kakšno sled. Ti, ki boš morda, ko te več ne bo in boš le prah, pustil pečat na slovenski ali pa celo svetovni tabli spomina. Da, tebi, ravno tebi želim čudovite, doživete in radožive poletne počitnice. Vam, maturantom pa veliko sreče v boju z maturitetnimi polami in čudovito plovbo po morju življenja.

Čestitam, prebil si se do konca mojih besed, zdaj pa lahko uživaš v vonju, slikah in besedah letošnjih Stezic. Če si jih že prelistal in nisi najprej pokramljal z menoj, pa ti ne zamerim, saj veš, včasih je dobro ubrati drugačne poti.

Aja, pa še to! Ne čakaj na maj (če si maturant, se morda sprašuješ, zakaj si storil ravno to), temveč uživaj v juniju in februarju. V trenutku. V življenju. Pa srečno!

Doživeto branje vam želim

Neža Cerinšek

Foto: Zala Zupan, 3. c

Cankarju v spomin ...

... TEBI V RAZMISLEK

~ Lara Bukovec, 3. b

Tudi v letošnjem letu se nam ponovno obeta kar nekaj okroglih obletnic.

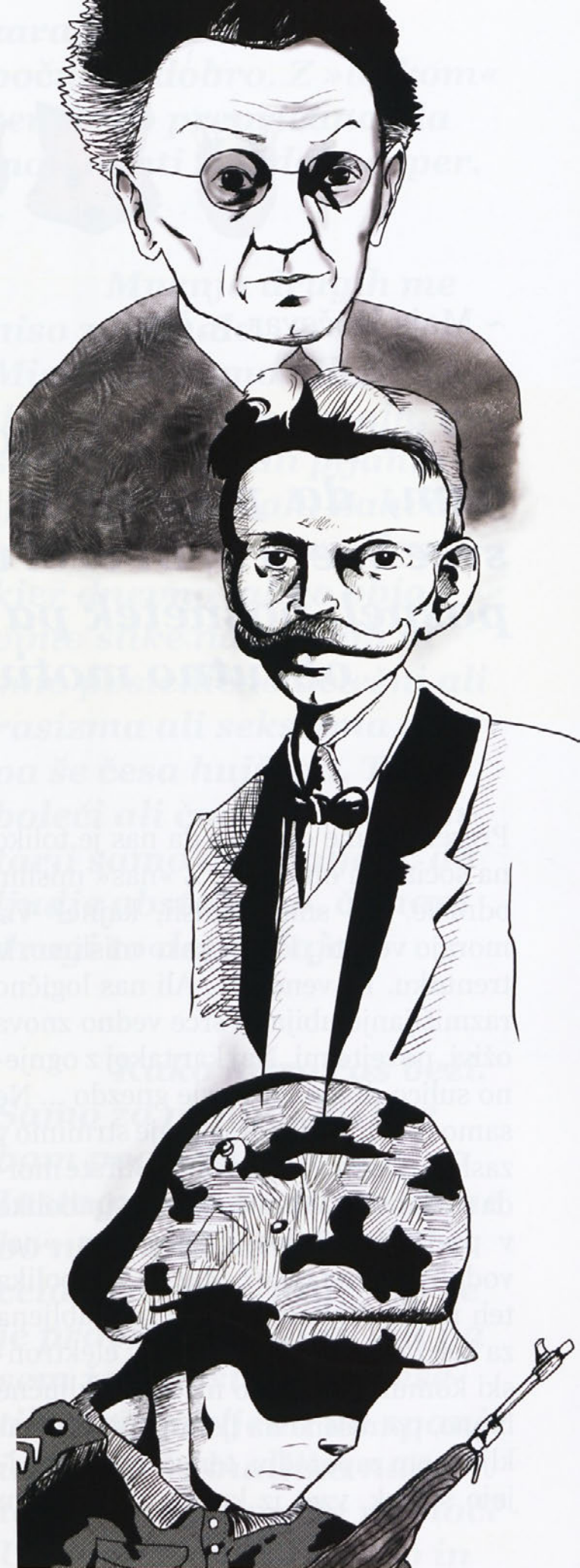
23. januarja je minilo natanko 140 let od rojstva **Otona Župančiča**, našega odličnega pesnika in prevajalca, ki se ga bodo mnogi med nami še najbolj spomnili ravno po njegovih otroških zbirkah Mehurčki in Ciciban.

Jeseni bomo obeležili **stoletnico konca prve svetovne vojne**, takoj za tem pa razglasitve Kraljevine SHS.

Za nameček pa nas je 11. decembra 1918 v 42. letu starosti zapustil še naš največji modernist **Ivan Cankar**. **V slabih treh mesecih se je tako na našem ozemlju odvijalo več zgodovine kot v vseh 100 letih skupaj.**

Ker je naše ozemlje po večini spadalo pod Avstro-Ogrsko, smo po štirih letih vojne zaradi londonskega sporazuma izgubili celotno ozemlje Primorske. S tem se je položaj narodnostnih skupin še poslabšal. Vrstilo se je zapostavljanje Slovencev, zatiranje jezika in ukinjanje slovenskih šol. Preostali del slovenskega ozemlja pa je zaradi propada Avstro-Ogrske lahko uresničil svoje težnje po svobodi in ustanovil svojo lastno državo in s tem je slovenski narod, kot je rekel že Ivan Cankar, »**dokazal vsemu svetu, da je zrel za svobodo, zrel za lasten svoj dom**«.

Cankar je v teh letih že močno podpiral idejo o združitvi Slovencev z južnimi Slovani, kar pa mu je prineslo nemalo težav. Nekaj časa je bil zaradi teh teženj celo zaprt na Ljubljanskem gradu. Vendar pa je, ne glede na to, kako močno je bil naklonjen jugoslovanski zvezi, odločno nasprotoval, da bi vanjo vključili tudi slovenski jezik, ki je po njegovem »**beseda praznika, petja in vriskanja**«. Ob neki priložnosti je tudi dejal, da » ... res gnusni pa se mi zde tisti ljudje, ki čisto brez vzroka in brez povoda spravljajo v zvezo s političnim jugoslovanskim vprašanjem še slovenski jezik. Kar ponujajo ga, kar mečejo ga čez mejo, še ne vprašajo, kdo bi več zanj dal. Jaz še nisem videl Hrvata, ki bi prišel ponujat k nam svojo hrvaščino.« Takšno ljubezen do materinščine je bil v tistih časih malokdo pripravljen priznati, kaj šele jo biti pripravljen uveljaviti. Zato bi morali v tekočem letu s prav posebno častjo izkazati spoštovanje Ivanu Cankarju in vsem njegovim somišljenikom. Brez tako trdnih ljudi danes morda ne bi imeli slovenskega jezika in svoje lastne države.

Zato lahko upravičeno trdimo, da bo leto 2018 za nekatere prav posebno leto. Leto hvaležnosti in ponosa nad slovensko zgodovino. Za vse ostale pa bo morda le še eno čisto navadno leto, ki bo minilo tako hitro, kot je prišlo.

~ Maja Hočevar, 3. š

Če se polijem z bencinom in se javno sežgem, da pogrejem tvoje srce in hladno srce sveta ... Bi vzel v roke mobilnik ter me posnel, posnetek pa objavil in mu dopisal občutno motivacijske stavke?

Preseneča me dejstvo, da nas je toliko na socialnih omrežjih. Z »nas« mislim odrasle. Saj smo odrasli, kajne? Vsi morajo vedeti, kaj in kako mislimo. V trenutku. Pa vendar ... Ali nas logično razmišljanje ubija in srce vedno znova oživi, povejte mi. Naj kar takoj z ognjeno sulico dregnem v osje gnezdo ... Ne samo mladi, tudi odrasli raje strmimo v zaslone kakor v lastno dušo. Ali ste mor-da razumeli oziroma občutili simboliko v prejšnjem, tako imenovanim »novodobnem« stavku? Mar ni simbolika teh malih digitalnih sličic uporabljena za izražanje občutij ter idej v elektronski komunikaciji? To niso le naključne ikone, potresene na listu papirja v naključnem zaporedju, temveč predstavljajo stavek, vzet iz knjige z naslovom **Mali princ.**

Če »emojiji« ne izpolnjujejo svoje naloge, se pojavlja težava, ki bi se ji lahko reklo vračanje v preteklost. Naši, v jamah živeči predniki, so se sporazumevali s pomočjo karikatur ter piktogramov, ki so jih risali na stene votlin. Dandanes veljajo za pravo umetnost, ob času nastanka pa so imeli le sporazumevalno funkcijo. Vsakdanje stavke nadomeščamo s sličicami, da hitreje izrazimo mnenje. Potemtakem to pomeni, da se vračamo na stopnjo komunikacije naših prednikov ter zanemarjamo razvitost jezika kot takega. Ali bodo naše karikature visoko cenjene v prihodnosti ali pa

se samo vračamo v »jame«?

To mi je dalo misliti o mojem življenju nasploh pred začetkom množične uporabe socialnih omrežij. Dolgočasno življenje, kjer si moral dejstva poiskati enciklopediji, ki je bila v fizični obliki, prijateljev pes, ki si ga moral najprej videti v živo, da si lahko rekel, da je lep, in konec koncev tudi klepet z babico, ki takrat še ni imela lastnega Facebook računa. Sem pa prepričana v nekaj dejstev, ki so bila še kako resnična, preden so socialna omrežja postala nekaj vsakdanjega:

1. *Nisem imela potrebe, da bi fotografirala vsak objekt, vsako znamenitost ali karkoli drugega ter to objavila na Instagram ali Snapchat.*

Fotografirati ter objaviti kosilo, sveže okrašene nohte ali sončni zahod? Enostavno te stvari uživam sama v svoji družbi.

2. *Nisem rabila potrditve ljudstva.*

Zakaj sploh objavljamo vse te fotografije? Ker želimo povedati, kako super zgleda naše kosilo, naši nohti in sončni zahod.

Kako dobro se počutim, če mi nekdo pod sliko napiše, da imam lepe nohte in se

zaradi tega še cel dan počutim dobro. Z »lajkom« sem tako prepričana, da moji nohti zgledajo super.

3. *Mnenja drugih me niso zanimala.*

Mislím, da smo bili že vsi deležni mnenja drugih, ne samo staršev ali pijanih ljudi na zabavah. Zahvala gre socialnim omrežjem, kjer dnevno lahko objavimo slike nas samih in smo posledično deležni ali rasizma ali seksizma ali pa še česa hujšega. Tako boleči ali čudoviti komentarji samo dokazujejo, da ljudje obstajamo, če nam drugi to dopuščajo.

4. *Kako hitro čas beži. Samo za minuto ali dve bom pogledala objave na Instagramu in mimo mene bo neznano kam izginila cela ura časa. Kaj? Kaj se je pravkar zgodilo? Ali pa sem že v postelji ob desetih, pripravljena na spanje in samo še budilko nastavim, pa je ura že polnoč? Utrujena sem. Telesno in mentalno.*

5. *Pretresljive novice, lažne novice, zalezovanje*

...

Je sploh potrebno še kaj dodatno pojasnjevati?

6. *Jaz in primerjava s teboj.*

Tako sem zavidala sošolki, katere noge so bile dolge kot ponedeljek, nežno rjave, brez pigmentnih znamenj. Če bi sošolka imela Instagram, pa bi zavidala njenim nogam v kopalkah, večerni obleki, njenih nogam, ko plezajo na Triglav in njenim nogam, ko bi osvojile nagrado za najlepše noge leta. Solit se pojdi, sošolka. Hudiča, pa noge!

7. *Jaz in moj obraz, označen na smešno sliko, pripeto na časovnico za rojstni dan.*

Bog ne daj, da z odprtimi usti zazehaš v javnosti ali da se poliješ s sokom po hlačah. In bog ne daj, da imaš kmalu rojstni dan, saj je to zelo lep spomin, ki

predstavlja obletnico tvojega rojstva.

Ne bom se pretvarjala, da bi uživala brez interneta in njegovih možnosti, ki jih ponuja. Kako hitro do podatkov? Koliko časa se kuha jajce, da bo sredičca še zmeraj tekoča? Amazon? Na drugi strani pa po mojem mnenju plehke objave, kot so na primer: »Kakšna je tradicionalna angleška hrana si za zajtrk?« Znanost sicer dokazuje, da smo čustveno na ravni sedemletnih otrok, ki stalno prosijo za pozornost, potrditev in konec koncev ne znajo primerno reagirati ob burnih čustvenih situacijah. Zaradi nenehne povezave z omrežjem se začnemo zapirati vase, izgubljamostik s seboj in bližnjimi in smo manj učinkoviti pri delu. Pa smo pripravljeni na tem področju narediti kaj boljšega, ne le zase?

Priznam, da sem pred časom socialnih omrežij posmehljivo zaostajala za trendi obrvi ter »Kermit-pije čaj« objav, vendar vseeno pogrešam svet, kjer tega ni bilo. Iskrena jaz, ki ni sedela resnega obraza, medtem ko sem pošiljala »smejoče jokajočega smeška«. Jaz, ki nisem s petimi ikonami obnovila celotne knjige. Jaz, ki sem se učila, ne da bi učenje objavila na Snapchat. Življenje je bilo mnogo enostavnejše. Četudi bi kosilo najprej pojedla, ne da bi ga objavila na Instagramu.

**Zaključila bom z mislijo iz
Malega princa:**

»Ljudje ne vidijo lepote tega sveta, ker jih slepijo njihove strasti in napake; zato so drug od drugega oddaljeni bolj kot zvezde. Ne vzamejo si časa, da bi sploh kaj spoznali. Pri trgovcih kupujejo kar izgotovljene predmete. Ker pa ni trgovcev, ki bi prodajali prijatelje, ljudje ostanejo sami.«

SE RES VRAČAMO V JAME?

OBRAZI

~ Članek je bil v celoti objavljen v časopisu Dnevnik (sreda, 21. 2. 2018)

~ Leja Verbič

VIRTUALNO ŽIVLJENJE

V današnjem svetu se zdi, da ne znamo več živeti brez družbenih omrežij. Pozabljamo na komunikacijo, na pogovore brez telefonskih ekranov. Mladi prek družbenih omrežij delimo skoraj vse, kar počnemo, od videov do slik. Kot da živimo v virtualnem svetu. Pogled v statistiko razkrije, da ima kar 22 odstotkov svetovne populacije profil na facebooku, 81 odstotkov mladih pogleda twitter vsaj enkrat na dan, na instagramu je več žensk kot moških ... In prav šokantno je, kam nas v 20 letih lahko pripelje tehnološki napredek. Zdi se, da se niti ne zavedamo, kakšne posledice bo to pustilo na ljudeh. Mladi komaj še znamo komunicirati "v živo".

A najtežje si je priznati, da je to realnost in da se lahko pripravimo na še slabše scenarije. Telefoni nas spremljajo 24 ur na dan in brez njih si življenja ne znamo več predstavljati. Žal mladi ne (z)moremo živeti niti brez družbenih omrežij. In priznam, tudi sama sem uporabnica facebooka, snapchata, instagrama.

Odložimo svoje telefone in pogledjmo okoli sebe, naredimo dobro delo in se poveselimo z ljudmi, ki jih imamo radi. Vsakdo bi moral to narediti.

Vsako leto poslušamo o nevarnostih na spletnih omrežjih, pa še zmeraj nismo dovolj ozaveščeni,

še zmeraj se se dogajajo zlorabe. Velikokrat bi to lahko preprečili že z menjavo gesel in boljšo zasebnostjo. Večini se še ni zgodila zloraba na internetu in niti ne vedo, kakšne meje lahko nekdo prestopi s tem, ko vdre v tvojo zasebnost. Zdi se, da se v Sloveniji še ne soočamo s tako hudimi oblikami groženj in zlorab kot drugod po svetu. A to še ne pomeni, da smo varni. Nikoli ne moreš biti dovolj varen in prepričan, da te za tvojim računalnikom ali telefonom nekdo ne opazuje. Nekateri zaradi družbenih omrežij trpijo hude fizične posledice, pomanjkanje spanca, debelost, anoreksijo, dogajajo se samomori, nesreče, pri otrocih lahko tehnologija povzroča tudi nasilje, aroganco.

prilagodnosti

Foto: Neža Cerinšek, 3. c

A verjamem, da z družbenimi omrežji niso samo slabe izkušnje. Sama sem mnoge prijatelje spoznala prav preko družbenih omrežij. Pomagajo mi ohraniti stike z ljudmi, ki niso ravno iz moje okolice. Prednost vidim tudi v dostopu do informacij. Kadar koli lahko pogledam, kaj se dogaja na drugem

koncu sveta ali pa kaj se bo dogajalo čez en mesec v mojem okraju. Družbena omrežja nam dajejo tudi nekakšen občutek povezanosti. Lahko pomagamo popolnemu neznancu in to nas razveseli. Morda bi morali družbena omrežja bolj izkoristiti v dobrodelne namene, za pomoč ljudem v

stiski, saj je to danes najhitrejša pot širjenja informacij. A problem je v nas, ker samim družbenim omrežjem posvečamo preveč pozornosti in s tem pozabimo na svoje prijatelje. Odložimo svoje telefone in pogledjmo okoli sebe, naredimo dobro delo in se poveselimo z ljudmi, ki jih imamo radi.

Družbena omrežja niso slaba, če jih uporabljaš za pravi namen

- ~ Lara Bukovec, 3. b
- ~ Neža Cerinšek, 3. c
- ~ Lea Damnjanović, 3. d
- ~ Kim Malnarič, 3. b
- ~ Leja Verbič, 3. d

Velika večina gimnazijcev preživi na družbenih omrežjih vsaj dve uri na dan, kaže naša anketa. Omrežja, ki jim pomenijo predvsem zabavo in stik s prijatelji, je več kot polovica začela uporabljati med 11. in 13. letom starosti, kar petina je že doživela spletno nadlegovanje.

Na Gimnaziji Novo mesto smo izvedli anketo o uporabi družbenih omrežij med mladimi. V anketi je sodelovalo 465 dijakov od 1. do 4. letnika. Izkazalo se je, da družbena omrežja uporablja velika večina dijakov z nekaj izjemami, ki se tovrstnemu načinu komunikacije raje izogibajo. Med najbolj priljubljenimi omrežji so snapchat, instagram, youtube in, presenetljivo šele na četrtem mestu, facebook, medtem ko so twitter, viber in google+ med dijaki že izgubili svoj čar.

Pogosto lahko slišimo o mladih, ki so obsedeni s številom všečkov pod svojimi objavami ter selfiji, s katerimi se ne morejo nikoli popolnoma zadovoljiti. V anketi se je izkazalo, da zanje ti dve možnosti nista poglavitna razloga za uporabo družbenih omrežij. Kar tri četrtnine dijakov kot glavni razlog za uporabo družbenih omrežij navaja zabavo in stik s prijatelji.

Anketa med dijaki o uporabi družbenih omrežij

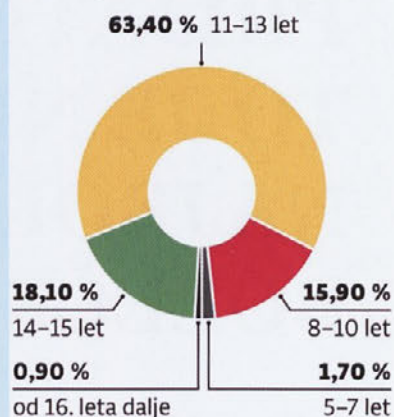
PODATKI Gimnazija Novo mesto, n=465

Kaj te najbolj spodbuja k uporabi družbenih omrežij?

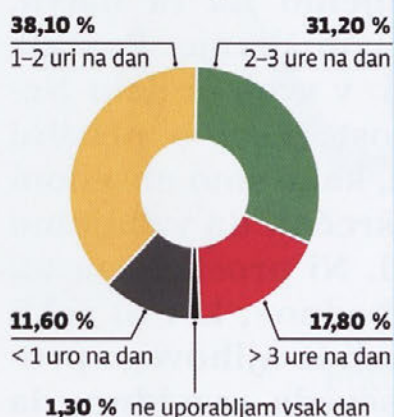
1 ● zame ne drži 2 ● deloma drži 3 ● popolnoma drži

	stik s prijatelji	oženjčki	zabava	všečki	selfiji
1	16	207	33	333	336
2	99	140	155	111	100
3	350	118	277	21	29

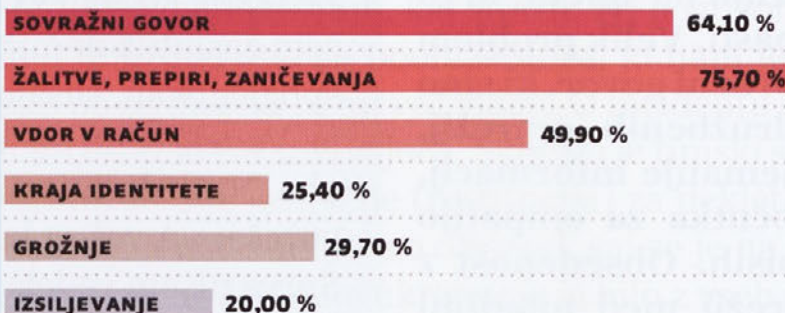
Pri kateri starosti si začel uporabljati družbena omrežja?

Koliko časa na dan porabiš za družbena omrežja?

Na katere od navedenih težav si že naletel na spletu (jih zaznal, opazil)?
Možnih je več odgovorov.

Rezultati ankete: Delo

~ Nina Arnuš, profesorica sociologije

Družbena omrežja so zares »omrežila« generacijo mladih, ki bi ji lahko rekli tudi »selfie generacija«. Mladim je zelo pomembno, da so opaženi, všečkani, da dobro izgledajo. Dajejo občutek, da morajo biti kot nekakšen »reklamni pano«, ves čas morajo biti privlačni, srečni, kamorkoli gredo, se morajo imeti izjemno, ne sme biti spodrsnjajev (v postavkah, ki mladim veliko pomenijo). Ni pa samopromocija lastnost samo mlajše generacije, tudi odrasli pogosto delujemo na ta način. Zanimivo je razmišljanje Pascala Brucknereja, ki v svojem delu *Nenehna vzhičenost* (Esej o prisilni sreči) ugotavlja, kako smo obsedeni s tem, da smo srečni, da vzbujamo videz odličnosti. Ni prostora za to, da se imamo »bedno«, kot bi rekli mladostniki. Tudi iz njihovega profila mora biti seveda razvidno, da so srečni, lepi, mladi, večni. Včasih seveda pozabijo na »večnost« informacij, ki jih puščajo na spletu, in to je le ena izmed pasti. Velik problem se mi zdi tudi sovražni govor, ki smo mu priča na družbenih omrežjih, nekritično sprejemanje informacij, pomanjkanje občutka za empatijo ob njihovih zapisih. Obsedenost z družbenimi omrežji med mladimi seveda predstavlja danes tudi oblika nekemične odvisnosti. Predvsem se mi pa zdi, da so v svojih virtualnih svetovih pogosto prikrajšani za pristne medosebne odnose, izkušnje.

Včasih, ko vstopim v razred in zagledam osvetljene obraze in sklonjene glave, zazrte v svoje ekrane, mi je kar hudo za dijake, za njihove odnose.

Ampak nekega dne bodo menda le dvignili svoje glave ...”

»DA TVOJO IDENTITETO ZLORABI PRIJATELJ, TO JE NEKAJ NAJBOLJ BOLEČEGA«

~ Sara Mirtek

Že takoj, ko sem vstopila v razred, sem zaslutila nemir. Sošolci so se spogledovali, slišalo se je šepetanje. Vedela sem, da je nekaj narobe. Naslednji dan me prijateljica vpraša: »A veš za lažni FB-profil?« Sprva nisem vedela, o čem govori, a kaj kmalu mi je postajalo jasno, da so sošolke zlorabile mojo identiteto in mi ustvarile lažni profil na Facebooku, kamor so pisale neprimerne laži in opazke ter se šalile na moj račun.

Foto: Neža Černi

Ta zloraba se mi je zgodila, ko sem bila v 7. razredu osnovne šole. Bila sem žalostna in obupana, predvsem pa v dvomih, kaj storiti. Po pogovoru s starši smo sklenili, da pokličemo informacijskega pooblaščenca, ki nam je pojasnil, kako se profil izbriše in tako po 14 dnevih ni bil več viden. O incidentu sem obvestila tudi razredničarko, ki je bila zelo razumevajoča. Sklicala je timski sestanek s starši in pedagoginjo, dorečene so bile sankcije (restitucija) za dekleta, ki so to dejanje storila. A žal se zastavljen načrt ni dobro obnesel, saj se je na sankcije, ki naj bi jih dobili sošolki, čisto pozabilo. Tako ukrepanje je bilo z vseh pogledov neprimerno, saj tudi vodstvo šole o incidentu ni vedelo ničesar.

Bolj kot zloraba identitete so bile sporne opazke na mojem profilu. Taki dogodki v človeku povzročijo travmo, občutek nemoči in ustvarijo slabo samopodobo. Zato sem si svoj lasten profil odprla šele v 9. razredu, zgolj zaradi šolskih potreb, in tudi danes Facebooka ne uporabljam veliko.

O socialnih omrežjih sem spregovorila tudi z Markom Puschnerjem, ki je strokovnjak na tem področju. Zaposlen je na Safe.si, točki osveščanja o varni rabi interneta, ki deluje v sklopu Fakultete za družbene vede.

ZAKAJ PO VAŠEM MNENJU PRIHAJA DO ZLORABE NA DRUŽBENIH OMREŽJIH?

Razlogov je vsekakor več. Eden izmed bolj pomembnih je dejstvo, da imajo nasilneži občutek, da so na internetu anonimni in da jih nihče ne more najti. Prav tako je pomemben razlog, da nasilnež ne pride v fizični stik z žrtvijo in ne vidi njenega trpljenja. Opažamo, da so uporabniki družabnih omrežij, predvsem najstniki pa tudi številni odrasli, preveč nepremišljeni pri objavljanju na spletu in ne poskrbijo dovolj za varovanje lastne zasebnosti, s tem pa hitro postanejo žrtve spletnega nasilja s strani vrstnikov ali organiziranih kriminalnih združb.

KAKO USTREZNO UKREPATI, KO NAS KDO ZLORABI NA DRUŽBENEM OMREŽJU?

Predvsem je pomembno, da shranimo dokaze. Naredimo posnetke zaslona, si natisnemo spletno stran družabnega omrežja, shranimo e-poštno sporočilo, video ali na kako drugače poskrbimo, da imamo dokaze. To je pomembno, če pride do prijave na policijo ali do morebitne tožbe.

Nadaljnje ukrepanje je zelo odvisno od zlorabe in kdo je žrtev. Če gre za milejše oblike, kot je npr. žaljenje, trolanje in podobno, potem je običajno dovolj, da nasilneža blokiramo in prijavimo družabnemu omrežju, na provokacije nasilneža pa se ne odzivamo. Če pa smo žrtev izsiljevanja, potem pa je smiselno, da se obrnemo na policijo. Prav tako se je treba obrniti na policijo, kadar gre za prepošiljanje ali pa se na spletu pojavijo posnetki spolnih zlorab otrok. Anonimno lahko v tem primeru prijavimo na Točko za prijavo sovražnega govora in posnetkov spolnih zlorab otrok Spletno oko (www.spletno-oko.si), kjer bodo prijavo pregledali in posredovali Policiji. Za posnetke spolnih zlorab otrok se štejejo tudi fotografije in video posnetki, kadar mladoletno dekle ali fant svojemu fantu ali dekletu pošlje svojo razgaljeno ali golo fotografijo, ta pa jo nato deli naprej na spletu s prijatelji. V takšnem primeru gre za kaznivo dejanje in za zlorabo zaupanja. Tudi kadar so otroci žrtve groominga, se je treba nemudoma obrniti na policijo. V primeru pojava lažnih profilov na družabnih omrežjih jih prijavimo družabnemu omrežju. Če omrežje ne ukrepa ali ko gre za hujše žalitve, pa sprožimo ustrezne pravne postopke.

Seveda pa je najboljša preventiva. S svojimi dejanji in objavami na spletu pazimo na svoj ugled, ne zaupamo neznancem na spletu, se ne spuščamo v »burne« debate in ne nasedamo raznim ponudbam, ki so predobre, da bi bile resnične.

OMREŽENA

~ Erika Kum, 4. a

Se slišiva jutri?

Itak. Ti pišem, ko se zbudim.

Super. Ti odgovorim, če ne bom že spala.

Potrudi se. :)

Za pogovor s tabo se da potrpeti.

Aww, tenks. :)) Se slišiva!

Nočko!

Z nekaj klikom zaprem aplikacijo in še z nekaj nastavim budilko za jutrišnji dan. Kaj bi brez telefona? Se morala znajti malo drugače, verjetno. In izgubila veliko prijateljev. Nekaj svojih najboljših prijateljev sem spoznala ravno preko interneta. Ugasnem telefon in ga priključim na električno, da se bo napolnil do naslednjega dne. Res pa je, da se hitro sprazni. A to le zato, ker ga ves čas uporabljam.

Ga preveč uporabljam? Ves čas poslušam ljudi okoli sebe, kako bi morala pustiti telefon nekaj časa pri miru in opazovati svet okoli sebe. Naj vam razsvetlim misli: opazujem

svet okoli sebe. In zaradi telefona nisem pri tem nič prikrajšana. Še bolje. Ko vidim nekaj lepega, kot na primer sončni zahod ali pa čudovito zasneženo pot, lahko to fotografiram in pošljem svojim prijateljem preko socialnih omrežij. Torej v lepoti narave ne uživam le jaz, pač pa tudi ljudje, ki so mi blizu. Ležem na posteljo in se zazrem skozi temo v strop sobe.

Nikoli nisem imela veliko prijateljev. Zaradi svoje sramežljivosti sem težko splevala prijateljstva in spoznavala nove ljudi. Našla pa sem nekaj, kar mi je pri tem veliko pomagalo. Računalniške igrice. Tam se spoznala veliko novih ljudi, z nekaterimi sem v stiku še zdaj.

Moje najdaljše internetno prijateljstvo traja že devet let. In verjamem, da bo trajalo še dolgo. Ravno prejšnji teden sva se pogovarjala, da bo mogoče čez poletje prišel sem, v Slovenijo. In po devetih letih se bova lahko prvič videvala v živo. Sicer sva se že pogovarjala po Skypu in raznih videoklepetih, tako da vem, da na drugi strani računalnika ni štiridesetletni pedofil, ampak je moj vrstnik.

Prav zanimivo je, da se z večino svojih prijateljev nisem še nikoli videla. Vendar me to ne moti. Super pa je, da preko interneta sklepamo prijateljstva na osnovi našega karakterja, naših skupnih lastnosti, in ne posvečamo velike pozornosti videzu. Ker niti ne vemo, kako izgledamo. In večini nam je tudi vseeno.

Vendar ne samo ljudje, ki jih spoznam preko interneta. Koliko prijateljstev lahko ohranjam le s pomočjo družabnih omrežji.

Lani sem obiskala prestolnico Latvije. Čudovito mesto v državi, ki je verjetno ne bom kmalu znova obiskala, ker je le precej daleč od nas. In tam sem spoznala nekaj neverjetnih ljudi, s katerimi sem uživala v pogovorih.

Ampak treba se je bilo vrniti domov. In kaj naj zdaj? Naj se sprijaznim s tem, da se ne bom mogla nikoli več z njimi pogovarjati in naj na njih kar pozabim? Pa kaj še! Zato pa so družabna omrežja. In zdaj lahko vsak dan klepetamo in si izmenjujemo doživetja.

Naj mi še kdo reče, da zaradi telefona nisem socialna. Ravno nasprotno. Zaradi telefona se lahko vsak dan pogovarjam z ljudmi, ki mi veliko pomenijo. Zaradi telefona se počutim povezana s svetom in zaradi telefona se počutim ljubljeno.

Koliko ljudi mi je napisalo, da so jim všeč moje risbe in da komaj čakajo nadaljevanje mojih zgodb, medtem ko od ljudi, ki živijo v moji bližini poslušam le, kako jim grem na živce in da se naj postavim na realna tla.

Kolikokrat so mi prijazne besede internetnih prijateljev polepšale dan! Kolikokrat so mi oni stali ob strani, medtem ko so mi ljudje okoli mene obrnili hrbet!

Naj se mi ljudje smejejo, ker svojih najboljših prijateljev še nikoli nisem videla v živo! Naj me kritizirajo, da sem ves čas samo ne telefonu! Naj govorijo, kako današnja mladina nima življenja zaradi interneta! Naj! Ker mi je vseeno.

Imam prijatelje, ki jih oni ne bodo nikoli imeli. Vidim svet, ki ga oni nikoli ne bodo. Seveda ni ves internet samo dobro, še zdaleč ne. A internet, ki ga imam jaz okoli sebe, je dober. Je poln prijateljstva in spodbude. Je poln sprejemanja, ki ga v tem svetu še kako manjka.

Počasi me misli začnejo zibati v spanec. In svojih internetnih prijateljev ne bi zamenjala za nič na svetu.

Foto: Neža Cerinšek, 3. c

~ Lara Bukovec, 3. b

50 držav, 267 ekip, 800 tekmovalcev

Maruša Gabrič + Zara Gradecki + Rem Grobelšek +
Nezmir Hodžić + Rok Karlič + Nadina Kosinac + Ti-
bor Kovačič + Luka Kunej + Tara Polovič + Franci
Štirn + Alja Štrbenc + Žan Žvar) x (Verena Potočnik
+ Mirjam Skube) = Formula za uspeh

7. novembra se je 12 članska gimnazijska ekipa, skupaj z dvema profesoricama odpravila v Ameriko. Po enormni količini ur, ki so jih zapravili za sam polet, jih je na ameriškem letališču bolj ali manj veselo pričakala množica varnostnikov, ki so jih ne le temeljito pregledali, temveč tudi podrobno izprašali o njihovih vzrokih za prihod v ZDA.

Kot vse turiste, ki so kdajkoli obiskali New York, je tudi njih podoba mesta v trenutku očarala: Mogočne stolpnice, ki se vrtoglavo dvigajo k nebu ter neskončne ulice za katere pravijo, da po njih ni potrebno hoditi, saj te množica nese sama. Kljub temu, da so svetovno razvpiti kip svobode uspeli videti le od daleč, so si lahko podrobneje ogledali prenasičeni Time Square ter vedno zeleni Central Park.

Ker pa v Ameriko niso prišli samo uživati, temveč tudi zmagovati, so iz prenaseljenega New Yorka odšli v West Haven, kjer so se še dokončno pripravili na samo tekmovanje. Dijaki so svoje znanje pokazali pri pisanju eseja, testa (challenge), na debati ter kvizu (bowl). Tekmovanje je zahtevalo dobro poznavanje literature, ki je bila tako obsežna, da so jo dijaki predelovali že od začetka februarja. Osrednja tema je bila »An Unlikely World« oz. »Neverjetni svet«, ki se nanaša predvsem na svetovne mitologije. Človek bi si mislil, da imajo angleško govoreči tekmovalci ogromno prednost, vendar je tekmovanje zastavljeno tako, da je angleščina zgolj orodje, pri katerem je najvažnejše samo sporočilo, ki ga predstavi tekmovalec.

V SVETI!

Med vsemi novomeškimi dijaki se je najbolj izkazala **Zara Gradecki** s 13 medaljami, tako za njo pa **Nezmir Hodžić**, ki jih je osvojil 7. Skupaj z **Lukom Kunejem** sta zasedla tudi 14. mesto v debatiranju.

LEJA V UKRAJINO

~ Leja Verbič, 3. d

Lefo oz. hitro in zanesljivo računanje je nekaj, v čemer tekmujem že od tretjega razreda. Redno se udeležujem državnih tekmovanj in letos se mi je že petič uspelo uvrstiti na mednarodno tekmovanje, tokrat v Ukrajino. To tekmovanje me veseli, ker je zelo uporabno. Je nekaj, česar se ne moreš naučiti na pamet, ampak moraš hitro misliti in imeti lastno logiko. Pomaga ti lahko kjerkoli, saj lahko na pamet izračunaš veliko prej in porabiš manj časa kot za to, da prideš do kalkulatorja, vtipkaš in vidiš rezultat. Včasih bi vsak rabil eno lekcijo hitrega računanja, saj s tem tudi treniramo možgane in razmišljamo s svojo glavo.

STRASBOURG

~ Kim Malnarič, Lea Damjanović; 3. b

Niti v sanjah si nismo mogli predstavljati, da nas bo udeležba na tekmovanju Euroscola popeljala tako daleč - vse do Francije. Za razumevanje nadaljnjih dogodkov se moramo najprej vrniti v oktober, ko smo bili dijaki 3. b in 3. k pozvani na sodelovanje v tem projektu. Del dijakov se je pripravil na tekmovanje v znanju o EU, ki je potekalo eno novembrsko soboto, drugi pa so posneli film na temo enotnega digitalnega trga. S skupnimi močmi nam je dijakom 3. b uspelo zasesti 6. mesto od 38 ekip in se uvrstiti na tridnevno asimilacijo v Evropskem parlamentu v francoskem Strasbourgu, ki so se je udeležili dijaki iz vseh delov EU.

Tik pred zimskimi počitnicami je napočil dan težko pričakovanega odhoda. Pot nas je vodila skozi Avstrijo, Nemčijo in Alzacijo in sredi popoldneva smo dosegli naš cilj - Strasbourg. Po nastanitvi v hotelu smo se z vodičem podali na raziskovanje tega srednjeveškega mesteca. Izkoristili smo priložnost in si ogledali nekaj najpomembnejših znamenitost: stolnico Notre-Dame, astrološko uro iz 16. stoletja, zgodovinsko četrt Petit France, Grande Île, se sprehodili med slikovitimi kanali na reki Ill in od vodiča slišali veliko zgodb o prebivalcih, ki so skozi zgodovino izoblikovali mesto, kot ga poznamo danes.

Vrhunec ekskurzije je nastopil naslednji dan, ko smo imeli možnost poistovetiti se s poslanci v Evropskem parlamentu (EP) in izraziti svoje mnenje o dogajanju v Evropi. Dan je bil voden v več različnih jezikih, in kadarkoli govorjenega nismo razumeli, smo lahko poslušali direkten prevod izvrstnih simultanih prevajalcev, kar je bila edinstvena izkušnja. Vsi udeleženci smo se najprej zbrali v plenarni dvorani, kjer so nam predstavniki držav predstavili svoje države in skupino, ki je pripotovala na Euroscola dan. Eden od belgijskih poslancev in slovenski poslanec Igor Šoltes iz stranke Zelenih sta nam namenila nekaj svojega dragocenega časa in odgovorila na vsa naša vprašanja.

Sledilo je kosilo ter igra Eurogame, pri kateri smo se morali povezati z vrstniki iz drugih delov EU, da bi s skupnimi močmi lahko rešili kviz, zapisan v vseh delovnih jezikih EP. 'Mladi poslanci' smo se nato razdelili v 6 skupin, ki so natančneje razglabljale o morebitnih rešitvah sodobnih problemov v EU, kot so: zaposlovanje mladih, migracije, kulturna dediščina, okolje, varnost in človekove pravice ter prihodnost Evrope. Imeli smo priložnost spoznati čudovite ljudi iz drugih držav, slišati zgodbe iz njihovega vsakdana ter izmenjati mnenja o perečih vprašanjih, ki pretresajo EU. Naše zaključke smo kasneje predstavili v plenarni dvorani in kot pravi poslanci glasovali za dane predloge o izboljšanju stanja. Na koncu je sledil še finale igre Eurogame, kjer so se 4 najboljše ekipe potegovale za zmago v splošnem znanju o vsem 'evropskem'. S tem se je naša enkratna izkušnja v EP zaključila in polni enkratnih vtisov smo se poslovili od novih prijateljev ter se napotili do restavracije v središču mesta, kjer smo poskusili odlične dobrote tradicionalne alzaške kuhinje.

Naslednje jutro smo se poslovili od Francije in se odpeljali v Stuttgart na ogled Mercedesovega muzeja, v katerem je predstavljen celoten razvoj podjetja od začetkov leta 1886. V 9 etažah so razstavljena vozila, od tistih najstarejših pa vse do legendarnih dirkalnih in futurističnih raziskovalnih avtomobilov. Po zanimivem ogledu smo nadaljevali pot proti domu in si na avtobusnem TV-ju ogledali 2 super filma: Persepolis in Parada. Vožnja je hitro minila in kaj kmalu smo morali izstopiti ven v hlad in sneg, kar je bilo po 3 treh dneh, preživetih v nezasneženem Strasbourgu, precejšen šok. Tako se je zaključila naša mala avantura. V spominu nam bodo za vedno ostali prečudoviti Strasbourg, dan v Evropskem parlamentu, predvsem pa novi znanci in prijatelji iz vse Evrope. Neizmerno smo hvaležni za to nepozabno izkušnjo, zaradi katere se bomo med drugimi radi spominjali naših gimnazijskih dni.

MyQpon

INTERVJU S PROGRAMERJEMA

Larsen CUNDRIČ
in
Domen MOHORČIČ

~ Lara Bukovec, 3. b

»Kdaj ste šli nazadnje sami na pico?« Verjetno vas je velika večina odgovorila z »nikoli«. Ravno na teh dveh stavkih temelji celotna aplikacija MyQpon, saj poleg ugodnejše cene hrane za dijake tudi podjetjem omogoča večji zaslužek.

»S tem, ko si dijak priigra kupon za določeno picerijo v Novem mestu, lastnik resda nudi hrano skorajda zastonj, vendar pa si s tem pridobi ne samo eno stranko, temveč še vse njene prijatelje, ki bodo poleg pice naročili še veliko pijače in morda, če je družba res velika, še kakšno pico za povrhu«, mi pojasnita dijaka 4. letnika Larsen Cundrič in Domen Mohorčič, ki iščeta vedno nove možnosti za rešitve problemov.

Foto: Leja Verbič, 3. d

Z ekipo sta ustvarila aplikacijo MyQpon. Ali bi jo lahko našim bralcem na kratko predstavila?

Domen: Čisto na kratko: Aplikacija je namenjena igranju igrice za pridobivanje popustov.

Larsen: Ja, v raznih lokalih barih in picerijah. To je bila aplikacija, sedaj pa delamo podobno, le da na spletni strani.

Kako ste z ekipo sploh prišli do takšne ideje?

Larsen: Ta ideja je v nas zorela dve leti, udejaniti pa smo jo uspeli šele sedaj. Tri mesece smo bili v ABC-pospeševalniku v Ljubljani, dodelali idejo in oktobra izdali samo aplikacijo.

Domen: Tega smo se spomnili na Petrolovem Heckathronu. Tam smo odkrili, da ljudje želijo kupovati cenejše stvari ter imeti več popustov. In tako smo neka-ko prišli na idejo, da bi združili igrice in popuste.

Kaj pa je heckathron?

Larsen: Predstavljajte si tako: ABC-pospeševalnik organizira dogodke, kjer velika podjetja predstavijo izziv in na katerih se zberejo ekipe po pet članov, ki jih je žirija predhodno izbrala. Ti nato razvijajo vsak svojo idejo. Na koncu jo predstavi komisiji, ki izbere najboljšo. To organizirajo Heckathron podjetja, saj potrebujejo inovativne ljudi, ki se radi soočajo s problemi in se domislijo inovativnih rešitev.

Domen: Oziroma na kratko. Nimaš ideje, narediš Heckathron, dobiš 100 ljudi, ki so ti pripravljeni dati idejo in ti jim v zameno za to daš denarno nagrado in jim častiš hrano za 2 dni (smeh). Ampak na splošno so Heckathroni odlična zadeva tudi za nas, ker s tem pridemo do novih izkušenj, vidimo, kako funkcionirajo svet in velika podjetja. Za njih je pa tudi priročno, ker dobijo ogromno novih idej za nadaljnje razvijanje posla.

Ali vam je pri razvijanju te aplikacije pomagal kdo s strokovnimi izkušnjami?

Larsen: Seveda. Programer, ki se s tem ukvarja že nekaj let, nam je naredil samo aplikacijo. Drugače kar se tiče dogovorov in raziskav, smo čisto vse naredili sami. Le samo aplikacijo nam je pomagal narediti nekdo iz drugega podjetja.

Pri delu sta vama pomagala še dva prijatelja. Kako ste si delo razdelil? Ali je mogoče prišlo tudi do kakšnih nesporazumov?

Larsen: Vsak je imel svojo nalogo. Nekdo je bil zadolžen za samo aplikacijo, drugi za več raziskav. Tretji je hodil na sestanke in se dogovarjal z vsemi restavracijami in picerijami, da je stvar res delovala. Ker saj si predstavljate, kako bi bilo, če bi kupec prišel v restavracijo in bi mu zavrnil kupon, češ da oni tega ne prakticirajo.

In ja, seveda je prišlo tudi do nesporazumov, ko delo ni bilo narejeno takrat, ko smo se dogovorili. Ampak tega je bilo res malo. Ekipe je bila super in še zmeraj je.

Vaša aplikacija ne deluje več. Kaj je bil glavni razlog, da vam ni uspelo?

Domen: Lastniki barov so nezanesljivi in obenem nezainteresirani za kakšne novosti. Niso pripravljeni plačevati za marketing, važno jim je le to, da jim posel teče.

Larsen: Sama aplikacija je bila sicer le eden izmed mnogih testov. Sedaj izvajamo že več drugih. Enega od teh tudi z Big Bangom, ki je namenjen predvsem dijakom in mladim igralcem računalniških igrice, ki bodo lahko dobili popust na igralniške zadeve, kot so miške, slušalke in polnilci.

Kaj je po vajinem mnenju glavna napaka podjetnikov, da njihova ideja propade?

Larsen: Pri podjetništvu in Start Up-ih gre predvsem za to, kako dobro narediš raziskavo. Ker največja napaka je da se ljudje v svojo idejo zaljubijo, jo izpeljejo in naj imajo še tako dober produkt, bo ta propadel, ker enostavno ne gredo vprašat ljudi: »Ej, ali ti to sploh rabiš?« Ne, oni so prepričani, da ljudje to potrebujejo, obenem pa sploh ne vedo, komu bodo zadevo prodali.

Domen: Ljudje nato prirejajo situacijo, da bi ta ustrezala njihovi rešitvi, kar pa nikoli ni recept za uspeh. Začeti je potrebno s problemom in šele tako boš našel ciljno skupino s težavo, za katero ti lahko najdeš 100 rešitev in eno od teh bodo že kupili.

V to aplikacijo ste vložili res ogromno prostega časa. Kakšne koristi imata od tega vidva?

Larsen: Ne boste verjeli, koliko sedaj znava. Še posebej glede na to, koliko sva stara. Bila sva že v ABC-pospeševalniku, dvakrat sva zmagala Spirita in še marsikaj drugega, tako da imava sedaj res ogromno znanja.

Domen: Na samem začetku imaš občutek, da boš svojo idejo prodal za milijone, potem pa počasi spoznaš, da to sploh ni res. Vse, kar razvijaš, razvijaš zato, da vidiš, kaj bo iz tega nastalo, nabiraš izkušnje in se učiš. Sam nisem pričakoval, da bomo kaj dejansko prodali. Sem sicer najprej nekaj sanjal o tem, ampak šele sedaj, po mnogih poskusih, bi lahko dejansko prišlo do tega. Jaz recimo sedaj čisto drugače gledam na svet. Prej sem mislil, da je vse v dobri izobrazbi, kvalifikacijah in ugodni zaposlitvi, tako pa vidim, da če se spoznaš na podjetništvo, niti ne rabiš vsega tega.

Kaj bi svetovala vrstnikom, k majo prav tako idejo za inovacijo, a jim primanjkuje sredstev in poguma za njen zagon?

Larsen: Saj sredstev niti ne potrebuješ. Mi smo za samo aplikacijo zapravili res malo denarja. Tako da, če imaš idejo, jo pojdi preizkusit.

Domen: Dobro je tudi, da imaš ekipo, ki ti pomaga. Sam boš bolj težko kaj naredil. Na primer, če boš želel narediti aplikacijo, boš moral nekoga najeti in za to res veliko plačati. Če pa maš v ekipi nekoga, ki se na to spozna, občutneje privarčuješ.

Larsen: Res, ekipa je na prvem mestu.

Erika Kum

~ Brina Klobčaver, 3. b

Le redko kdo se lahko pohvali, da je do svojega 19. leta izdal kar pet knjig. Erika Kum je ta izjemna gimnazijka, ki se lahko pohvali s tem zavidanja vrednim uspehom. Seveda pa je Erika še mnogo več kot pisateljica. Je tudi športnica, soustvarjalka Stezic, strastna bralka, najboljša prijateljica, sestra ... Presenetiti tudi s humorjem in veliko mero optimizma. Več o dijakinji 4. a, predvsem o njenem pisateljevanju, izveste v nadaljevanju.

Kaj te je navdušilo za pisanje? Ali se morda spomniš tistega prelomnega dogodka, ko si se s tem začela bolj resno ukvarjati? Kajti k pisanju se moraš v začetku kar malo prisiliti, a ne?

Pišem že, odkar sem se naučila pisati, samo da sem takrat dva lista zlepila skupaj, nekaj napisala in rekla, da je to knjiga in da sem jaz pisateljica. Šele v sedmem, osmem razredu osnovne šole sem začela več pisati v zvezek, zraven sem tudi risala. Zelo pomembne so bile trde platnice zvezka. In to je bila moja knjiga. Potem pa mi je enkrat učiteljica za slovenščino predlagala, da bi kaj poslali na natečaj. Izdelek sem pretipkala, učiteljica je popravila slovnične napake in nato smo knjigo poslali. Nekako je uspelo, da so jo izdali. Tako sem začela objavljati knjige preko natečajev, ker potem, ko vidiš, da je knjiga izdana, dobiš motivacijo in tudi trde platnice niso več najpomembnejše.

Foto: Brina Klobčaver, 3. b

Ali imaš kakšen poseben vir, iz katerega črpaš navdih za svoje pisanje?

(smeh) To me pa čisto vsi vprašajo, pa nikomur ne znam odgovoriti. Rekla bi, da predvsem iz fantazije, ker mi je dolgčas (tudi med poukom), pa ko nimam nič za početi, pa kar se dogaja okoli mene ... tudi kakšni zanimivi dogodki v šoli znajo biti navdih.

Ali si kdaj želiš, da bi stvari napisala drugače, da bi se lahko vrnila v preteklost in stvari popravila?

Takoj, ko je izdano, sicer ne, takrat sem še v evforiji zaradi same knjige. Potem pa, čez nekaj mesecev, ko malo listam in prebiram ... Takrat pa bi kaj

spremenila. Predvsem tiste prve knjige, ko je bil moj slog še res slab – kakšni stavki so takšni, da me kar srce boli, ko berem (smeh). Take stvari bi spremenila. Pa ne samo stavke, kar celo knjigo bi prepisala na novo.

Knjige izdajaš predvsem preko natečajev ...

Ja, štiri sem izdala preko natečajev. Zadnjo (peto) pa sem izdala v samozaložbi.

Foto: Brina Klobčaver, 3. b

Kakšne pa so tvoje želje za prihodnost? Po navadi je v Sloveniji cilj Mladinska knjiga.

Jaaa ... Res bi rada našla založbo, ki bi mi izdajala knjige, da se sama ne bi rabila tako 'matrat' kot pri samozaložbi, kjer imaš res veliko dela in zapletov. Zato imam zdaj namen napisati eno res dobro knjigo in jo do konca 'spedenati'. Natečajji so vedno časovno omejeni, zato nisem imela časa, da bi bila knjiga zares popolna. Potem bom pa malo pošljala okoli in bom videla, če me bo kdo maral. (smeh)

K pisanju so te gotovo veliko spodbujali domači. Kaj pa na gimnaziji? Kdo te je spodbujal in

Na gimnaziji je zame največ naredila Vladimira Korošec. Kot mentorica na natečajjih me je popravljala, pa skritizirala čisto vsako stvar, ki sem jo napisala, pa kregala me je, zakaj ne pišem bolj realistično ... Ampak ja, me je spodbujala, da naj pišem in kaj naj pri tem popravim. Na primer **Varuh moj** je bila v začetku popolnoma drugačna knjiga, preden mi je rekla, kaj vse naj spremenim.

Torej te je spremenila v boljšo pisateljico?

Ja, zagotovo, ker je izpostavila tiste napake, ki sem jih sama nisem opazi-

Torej se ti zdi pomembno, da ima mlad pisatelj svojega mentorja, ki ga vodi usmerja in popravlja?

Vsak mora imeti nekoga, sploh mladi. Tudi če veliko bereš, še ne moreš dobro vedeti, ali je nekaj v redu napisano in hkrati kritično oceniti svojega pisanja. To mora storiti nekdo drug, ki ima več izkušenj s tega področja. Dobro imeti tudi nekoga, ki te spodbuja. V osnovni šoli sem prav tako imela mentorico, in če ne bi bilo nje, ne bi pisala.

Kako pa uskladiš šolske obveznosti in hkrati še pisanje? Vsi vemo, da je tako z gimnazijo kot s pisanjem kar precej dela.

Jih ne, to je problem (smeh). Ja, šola trpi, zelo. Zdaj sem v četrtem letniku, zato se trudim malo več delati za šolo in nekoliko zanemarjam knjige ter pisanje. Ampak ja, ocene bi bile lahko boljše.

Zasledila sem, da pisanje ni tvoja edina strast, ukvarjaš se tudi s športom, imam prav?

Ja, treniram hokej na rolerjih. Razmišljam, da bi oktobra, ko bom v Ljubljani poskusila tudi hokej na ledu, saj so me povabili igrati v Olimpijo ... Ampak tega raje še ne napisat noter (smeh).

Vseeno me zanima ta tvoja hokejska zgodba. Zares me je namreč presenetil tvoj FB-profil – same fotografije s hokeja. Zdi se mi, da je med ljudmi nek tabu, da se večino pisatelji ne ukvarjajo ravno s športom, kaj praviš na to?

Najprej sem trenirala atletiko dve leti, vendar so bili treningi zelo dragi, ko sem prišla na gimnazijo, nisem imela več toliko časa, da bi atletiko trenirala od trikrat do štirikrat na teden. Vendar je mlajši brat že eno leto prej začel trenirati hokej na rolerjih, ki je bil le dvakrat na teden pa tudi cenovno je bil ugodnejši. In potem sem šla še jaz poskusit. Popolnoma me je navdušilo. Ta šport je res zakon. Vso agresijo lahko daš ven, slabo voljo ... To, da se pisatelji ne ukvarjamo s športom, mogoče ja, mogoče ne, vendar po eni strani pa ga še bolj potrebujemo, saj ves čas sedimo za mizo. Ko sem v šoli, ko pišem ... Ves čas sedim, zato se je res dobro malo premigati, vsaj dvakrat na teden. Res se trudim, da ne bi popolnoma zakrnela.

Imaš še kakšne druge hobije?

Trudim se malo s poezijo, tako malo vmes. Rada tudi rišem pa berem.

Kaj najraje bereš, imaš najljubšo knjigo, če uspeš med šolskim letom najti še čas za branje? Raje bereš ali pišeš?

Raje berem, ker je manj zahtevno, ampak po drugi strani pa se v knjigah stvari ne končajo vedno po mojih željah in potem sem slabe volje, zato grem raje pisat, da stvari napišem po svoje. V prvem letniku sem še veliko brala in sem bila popolnoma navdušena nad šolsko knjižnico, potem je šlo pa počasi navzdol. Letos ne vem, če sem 5 knjig prebrala poleg literature za maturo. Drugače pa zelo rada berem fantazijo (o tem tudi pišem), pa kakšne življenjske knjige so mi v redu, Cankarja tudi rada berem, pa Shakespeara ...

Kako se počutiš ob misli, da boš kmalu zapustila gimnazijo? Kaj tebi pomeni gimnazija?

Sem skoraj malo preveč vesela, da grem, ker mi je bila gimnazija zelo stresna, veliko se je za učit ... Še zdaj mi je grozno ... Seveda mi je gimnazija kot gimnazija zelo všeč in sem vesela, da sem se odločila za to šolo. Profesorji so res v redu, ampak jaz ne zmorem vse te snovi in mi je včasih zares preveč vsega, sploh matematike (smeh). Morda mi je malo žal, da nisem šla na klasični oddelek, kjer je malo več poudarka na družboslovju, ampak ne vem, zakaj si takrat tega nisem upala ... Mi pa letošnje leto zelo hitro mineva.

Kam pa boš odšla po gimnaziji?

Slovenistika enopredmetni, upam da ne bo pretežko (smeh). Rada bi imela čas za pisanje.

Kakšni pa so kaj tvoji načrti glede pisanja?

Zelo si želim biti pisateljica, vendar v Sloveniji je kar težko živeti samo od tega, zato imam namen doštudirati slovenščino (za profesorico slovenščine), zraven bom pisala. Če bo ratalo, bo, če ne, pa imam še vedno poklic, ki je malo bolj varen od pisateljstva, ker ne morem računati samo na knjige.

Imaš morda še kakšno spodbudno besedo za gimnazijce, bralce Stezic?

Držite se, še prehitro bo minilo. Vztrajajte v svojih hobijih, v tem kar vam veliko pomeni, ker ocene tudi niso vse, razen če greste na fakulteto, kjer so omejitve (smeh).

Foto: Brina Klobčaver, 3. b

~ Neža Cerinšek, 3. c

Rok Biček. Mož, o katerem v zadnjem času slišimo mnogo. Le kako ne bi, ko pa se je po njegovem filmskem prvencu Razredni sovražnik med nas naselil nov film, *Družina*, ki žanje številne uspehe tako na domačih kot tudi tujih festivalskih, filmskih platnih.

ROK - NOVOMEŠKI GIMNAZIJEK

Sam pravi, da se gimnazije spominja precej nostalgичno in da vrnitev v naše šolske klopi ne bi bila težava. A se zaveda tega, da očala časa skozi katera gleda na tedanji čas precej spreminjajo dejansko sliko. Že med procesom ustvarjanja filma Razredni sovražnik, ki je bil tudi posnet na najstarejši gimnaziji z neprekinjenim delovanjem v Sloveniji, Gimnaziji Novo mesto, si je zastavljal vprašanje kako se spominja srednješolskih let in takrat spomine na ta čas ozavestil, se soočil z njimi in jih postavil na svoje mesto. V gimnazijske klopi je sedel kot strasten naravoslovec, prepričan, da bo v življenju tesno povezan s fiziko ali pa kemijo, a so neskončne možnosti, ki jih ponuja smer gimnazijskega izobraževanja spremenile njegov pogled v prihodnost. Tu je resnično spoznal del sebe o katerem je prej obstajala le slutnja, kaj šele, da bi ga poznal. Ima pa v lepem spominu mnoge sošolce, še rajši pa se spominja sošolk za katere pravi, da so bile prave lepotice.

Pomagajmo družini RAJK

~ Lara Bukovec, 3. b

Ena izmed najnovejših Rokovih umetnin je tudi film Družina, ki je ne le postavil nove mejnike v slovenski filmski industriji, temveč tudi aktiviral mnoge dobrotnike, da so začeli obsežno dobrodelno akcijo 'Pomagajmo družini Rajk', ki poteka že od meseca oktobra. Med njimi smo bili tudi gimnazijci, ki smo z nakupom vstopnic za ogled filma v Cineplexxu prispevali za obnovitev njihove že močno razpadajoče hiše.

Poleg propadajočega poslopja pa se družina sooča tudi z mnogimi psiho-socialnimi težavami. Mama Alenka, invalidska upokojenka, in pokojni oče Boris sta bila nezmožna razumeti mlajšega sina Mateja, ki je zato ostal stigmatiziran za vse življenje.

In tako se je odzval na poziv profesorice slovenščine, ki je iskala nastopajoče na proslavi ob prazniku Dneva boja proti okupatorju. Takrat je prvič javno interpretiral poezijo, Srečanje, Mateja Bora. Takrat se je Rok prvič поблиžje seznanil z odrom, se po nastopu vpisal v šolsko gledališko skupini in na eni od predstav zablestel v glavni vlogi. Pravi, da je bil naslednji korak odločitev med filmom in igro in da odločitve nikakor ne obžaluje.

ROK - UPORNIK

Pravi, da je bil v tistem času pomemben del življenja šolski radio, ki je zelo dihal s časom v katerem so se nahajali. V ponedeljek po referendumu o vstopu v NATO je ekipa radia katere del je bil tudi Rok, v popolni tajnosti organizirala akcijo. Izbrani dijaki, ki so v njej sodelovali so imeli nalogo, da pet minut pred koncem ure profesorja prosijo, da jih spusti iz razreda, ker morajo na šolski radio vklopiti glasbo namesto DJ-ja, ki je »zbolel«. Vsak od teh dijakov je imel v svoji torbi šop letakov z napisom »za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni«, ki jih je moral na poti do osrednjega stopnišča raztrositi po hodniku. V vsakem nadstropju od treh sta bila izbrana po dva dijaka ki sta imela pouk v učilnicah, ki sta bili najdlje odmaknjeni od stopnišča. Tako so v manj kot minuti povsem neopazno celotno šolo zasuli z lističi, v naslednjem trenutku pa se je začel glavni odmor in dijaki so se iz vseh učilnic vsuli na hodnike. Rok je začetek odmora pričakal v radijski kabini, kamor je že čez minuto prihitela pomočnica ravnateljice in od njega zahtevala pojasnila, med tem, ko je razburjeno mahala z enim od lističem, ki ga je držala v rokah. Zahvaljujoč izkušnjam, ki jih je pridobil v gledališki skupini, jo je v petih minutah ostrega prepričevanja uspel prepričati, da z dogodkom nima nič in se mu niti ne sanja, kdo bi lahko bil krivec. Takoj, ko jo je uspel dokončno prepričati, si je čez rame zavihtel šolsko torbo iz katere se je vsul zajeten šop spornih lističev.

Njegov starejši brat Mitja pa se je rodil z duševno motnjo in sedaj obiskuje Varstveno delovni center.

Po ogledu filma smo se o njihovi problematiki pogovarjali tudi pri pouku slovenščine, nekateri dijaki pa so posneli svoje vtise o filmu, ki so jih nato predvajali med dobrodelnim koncertom v Kulturnem centru Janeza Trdine. Sam dogodek je organizirala nekdanja gimnazijska profesorica Nuša Rustja ob pomoči profesorice Suzane Krvavica. Na koncertu so poleg povezovalca Roka Bunderle in novomeških glasbenih umetnikov nastopili tudi bivši in sedanji gimnazijci. Z njihovo nesebično pomočjo se je sklad za Rajkove še povečal, sedaj pa se že vršijo gradbena dela, ki bodo njihovo 200 let staro hišo spremenila v topel dom.

Vendar pa, kot je rekla prostovoljka Rdečega križa Nuša Rustja, ni težko najti donatorjev in zbrati sredstva, najtežje je spremeniti razmišljanje o načinu življenja ljudi, ki jim je pomoč namenjena.

Gledališki kotiček

~ Neža Cerinšek, 3. c

Tudi v letošnjem letu smo bili dijaki lahko priča številnim gledališkim mojstrovinam. Z nami so jih delili vsem poznani slovenski umetniki, ogledali pa smo si lahko tudi predstavo, ki so jo ustvarili gimnazijski ljubitelji gledališča – februarja je gledališka skupina Goga izvedla premiero predstave Zaprta vrata in požela gromki aplavz.

Tako sem poklepetala z glavnima ustvarjalkama predstave, zbrala vtise dijakov, pobrskala med fotografijami in ugotovila, da je leto, ki se izteka, sladko za vse gledališke sladokusce in upam, da jih je zaradi teh čudovitih dogodkov zdaj na tej strani več kot do tedaj.

Je pa v to sladkobo ujeto tudi kar nekaj grenkobe, saj sta nas ne tako dolgo časa nazaj zapustila dva izjemna umetnika, gledališčnika, ustvarjalca, misleca – človeka: Gašper Tič in Jernej Šugman. Eno zadnjih Šugmanovih odrskih uprizoritev so si lahko ogledali dijaki 3. letnikov, ko je upodobil duhovnika v Cankarjevih Hlapcih, ki so nastali v režiji Janeza Pipana. Tako so naslednje strani posvečene tudi njima – v poklon, v spoštovanje, za slovo, v večnost.

HLAPCI

IVAN CANKAR; PISATELJ, POLITIK IN VEDEŽEVALEC

~ Adam Šiško, 3. b

Dramsko delo Hlapci v režiji Janeza Pipana je nastalo po istoimenski drami Ivana Cankarja, objavljene leta 1910. Premierna uprizoritev predstave je bila uvod v sezono, v kateri praznujemo 150-letnico ustanovitve Dramatičnega društva in obhajamo 100. obletnico Cankarjeve smrti.

Zgodba se odvija po volitvah leta 1907, na katerih zmagajo klerikalci. Učiteljski zbor, ki je prej v večini veljal za privrženec liberalcev, se po volitvah podredi novi oblasti, z izjemo Jermana, ki nasprotuje načelom oblasti in širi liberalne ideje z namenom, da bi "iz hlapcev napravil ljudi", kot se je v svojem delu izrazil Cankar, ki je skozi Hlapce oz. Jermana na nek način opisal svoj politični neuspeh.

Glavna tema so torej politična nasprotja med klerikalci in liberalci, skozi zgodbo pa spremljamo Jermanovo prizadevanje za širjenje idej, ki se izkaže za neuspešno.

Gledalec, ki originalno zgodbo že pozna in pride v Dramo preverit svoj spomin in zmožnost koncentracije ob spremljanju dolgih monotoni govora, še pred začetkom predstave presenečen ugotovi, da ga je gledališče znova presenetilo. Namesto krčme, majhne sobe in šolske knjižnice zagleda razklan oder, ptičje hišice, ki visijo s stropa, skupino stolov in miz, neobičajno visoko knjižno omaro ter sliko na tleh, ki spominja na naključno nalepljen bel lepilni trak.

Ko si nekoliko opomore od `scenskega šoka`, se udobno namesti in pripravi na 3 ure dremeža ob spremljanju že poznane zgodbe. Vendar naleti na novo presenečenje; branje spisov, ki jih je že nekje slišal, vendar ne ve točno, kje in ob kakšni priložnosti. Po nekaj minutah mu pade zbranost in presliši prebrano, dokler se mu možgani znova ne vklopijo ob začetku predstave, katere zgodba je nekoliko bolj predvidljiva od scene in intelektualnih spisov ter citatov.

ZAPRTA VRATA

PEKEL SO LJUDJE OKOLI NAS

~ Vanesa Cvelbar, 3. a

V četrtek, 1. 2. 2018, smo si dijaki Gimnazije Novo mesto na odru Kulturnega centra Janeza Trdine ogledali najnovejšo uprizoritev gledališke skupine Goga – eksistencialistično dramo Zaprta vrata.

Istoimenska igra francoskega avtorja Jeana-Paula Sartra je že ob prvi uprizoritvi v Parizu davnega leta 1944 požela velik uspeh. Dotika se večnih vprašanj človeškega sobivanja, kot so: odgovornost za lastne grehe, neizbrisna krivda, ustvarjanje pekla drug drugemu (sočloveku) in izhajanje le-tega iz nas samih, na kar nakazuje znameniti stavek: »**Pekel so ljudje okoli nas.**«

Foto: Maja Gazvoda, 4. d

Glavni akterji drame so Garcin (Jaka Kunej), Ines (Mia Jarc) in Estelle (Tara Štraus), ki so umrli in se zaradi svojih grehov znajdejo v peklu, obsojeni na neskončno mučenje drug drugega. Ob burnih dialogih in vmesnih nemih prizorih iz življenja obsojenih, ki so krasen dinamični dodatek režiserke, se dogajanje v »pekl« stopnjuje vse do skrajnosti moralnega praga gledalca, ko liki odkrivajo svoje večplastne zločine in motive. Med drugim se razkrije, da je Garcin strahopetec, Ines homoseksualka in Estelle detomorilka.

Vsi igralci so podali več kot preišljen in izvrstno dodelan odrski nastop s poglobljeno izrisanimi osebnimi odnosi in konflikti njihovih karakterjev, ki se kažejo v izpadih poželenja Ines do Estelle in Estelle do Garcina, ter različnimi pogledi na situacijo, v kateri so se znašli. Garcin si želi telesne bolečine, da bi se odkupil za svoja strahopetna dejanja, in išče uteho najprej pri Estelle, ki za svoje osebno zadovoljstvo potrebuje »pravega« moškega, nato pri Ines, ki oba spretno vrti okoli prsta. Na koncu nihče ne dobi tistega, kar si želi – vrtijo se v začaranem krogu. Poleg naslovnih vlog je nastopil še lik sobarja, ki ga je režiserka, dijakinja 4. letnika novomeške gimnazije Ana Čuk, za razliko od klasične predloge razdelila na tri osebe. Igrale so ga Eva Novak, Neža Cerinšek in Melisa Maznik. Sobar v sobo pospremi vse tri osebe, ne vemo pa, ali je sam tam prostovoljno ali za kazen.

Celotna predstava se dogaja v hotelski sobi »pekla«. Vrata sobe so, kot lahko razberemo iz naslova predstave, zaklenjena, kar je prispodoba za brezizhodnost. V sobi prav tako ni ogledal ali oken. Vsak lik sedi na svojem sedežu, luč je stalno prižgana, obiskovalci ne ločijo med dnevom in nočjo, so brez možnosti spanca. Scena je v primerjavi z dinamičnostjo oseb precej statična, kar pa zgolj podkrepi sporočilo, ki nam ga predstava ponudi.

Najbolj zanimiv aspekt je zagotovo sama predstava pekla, v katerem se osebe nahajajo. Ob vstopu v pekel bi smrtnik pričakoval peklenski ogenj, verige in telesno poniževanje, namesto tega pa nam drama poda skupino ljudi v zaprtem prostoru, ki počnejo točno to, kar so počeli v času svojega življenja – duševno ponižujejo druge in hkrati za spremembo tudi sami trpijo.

Predstava Zaprta vrata je zagotovo vredna ogleda in drznem si trditi, da jo to ena boljših uprizoritev Goge v zadnjem času.

Ana Čuk

O ZAPRTIH VRATIH

S Taro sva se že, odkar sva obe odkrili najino ljubezen do gledališča, pogovarjali, da bi nekoč tudi sami radi ustvarili predstavo. Uspeh lanske gledališke skupine Protagonistov naju je tako le še bolj spodbudil, da sva se že pred lanskimi poletnimi počitnicami pogovorili z ravnateljico o najinih načrtih. Sprejela naju je z odprtimi rokami in tako se je začela zgodba Zaprtih vrat. Med poletnimi počitnicami sem izkoristila čas, da sem preuredila prevod izvirnika francoskega dramatika Jeana Paula Sartra ter se delu posvetila še bolj celostno. Ker je igralskega talenta na naši Gimnaziji res veliko ter je bil na podlagi tega izbor drame nekoliko nesrečen (v izvirniku nastopajo le 4 osebe), sem se odločila, da bom delo razširila na več govorjenih in seveda igranih vlog. Tako so se iz enega sobarja razvili trije, vsak s svojim rahlo posebnim značajem. Delčke besedila, kjer glavne vloge pripovedujejo o svojem življenju, pa sem razvila v sicer neme, a igrane prizore. Pri tem sem iskala najboljše in najbolj gladke prehode, da se bi se dodano besedilo od izvirnika čim manj razlikovalo. Seveda je to vključevalo veliko prečrtavanja, dopolnjevanja in razmišljanja, kar pa sem vnesla v svoj poletni vsakdan – besedilo me je spremljalo celo na plaži. Konec avgusta je bilo besedilo v grobi obliki napisano. Septembra sva s Taro izvedli avdicijo, na katero sva povabili predvsem dijake, ki so bili željni igre ter za katere sva vedeli, da so sposobni odigrati tako težke in kompleksne vloge. Sestavili sva odlično ekipo, v kateri je bil vsak član nepogrešljiv. Z vajami se je začelo tudi stalno popravljanje in preurejanje teksta, pri čemer so sodelovali vsi člani skupine. Predstava, ki smo jo gledali februarja, je tako nastajala pravzaprav več kot pol leta. Zadnje večje popravke besedila, ki je vključevalo predvsem črtanje mnogih delov prizorov, sva s Taro vnesli le dva tedna pred premiero – kar je od igralcev zahtevalo stalno prilagajanje. Besedilo je bilo namreč predolgo, predstava bi trajala kar tri ure. A vendar nama je uspelo izluščiti zlato sredino, predstava je bila ravno prav dolga, dramaturško pravilno zasnovana, s pravo mero naraščanja napetosti. S samo predstavo ter z odzivi sem bila izredno zadovoljna ter vesela, da je nam, dijakom, uspelo nekaj tako čudovitega. Žalosti me le to, da je treba prihodnosti naproti, kar pomeni, da ne bo ponovitev, a vendar so ostali spomini – trenutkov ponosa, pa tudi trenutkov nejevolje, jeze in stresa. Pa vendar je bil rezultat boljši od vseh pričakovanj, zase lahko rečem, da sem tisti večer zaživela sanje.

Tara Štraus

O SVOJI VLOGI

Estelle je preprosto zlobna, njenih dejanj ni mogoče ne oprostiti, ne razumeti. V resnici sva tako različni, da se mi je na začetku zdelo, da se z njo nikakor ne bom mogla poistovetiti. Na bralnih vajah se mi je zdela zanimiva, prav zabavno se je bilo pretvarjati, da sem resnično zlobna. A na odru vloga zahteva podoživljanje, meni pa se je Estelle z vsakim branjem zdela bolj prazna in brezčutna. Da bi v vlogi našla kaj bolj oprijemljivega, sem si tako izmislila njeno življenjsko zgodbo in dogodke, ki bi lahko vplivali na formulacijo njene brezčutne osebnosti. Kmalu sem ugotovila, da je pravzaprav ona sama največja žrtev svojega življenja. V resnici je vse prej kot prazna, a je svoja čustva zmožna močno potlačiti. Čeprav ne morem reči, da sem bila na koncu zmožna najti krutost detomrilke v sebi, sem gotovo veliko lažje razumela nekatera njena druga dejanja in se poistovetila z obnašanjem v prizorih na odru. Estelle je bila zame gotovo velika preizkušnja, ki me je naučila, da vloge ne moreš dobro odigrati, če jo obsojaš.

O ŠPORTU na Gimnaziji Novo mesto

~ Leja Verbič, 3. d

Pred 272 leti je bila ustanovljena novomeška gimnazija, najstarejša gimnazija na Slovenskem z neprekinjenim delovanjem. Vedno sta nas povezovala trud in dobra volja in tako so se uspehi kazali tudi v športu. Čeprav je bilo na gimnaziji ogromno znanih in pomembnih umetnikov, so prag naše šole prestopili tudi športniki.

Šport na gimnaziji lahko spremljamo šele od leta **1874**, ko je prvič stekel pouk telovadbe, za kar je bila potrebna širitev in obnova občolskega igrišča. Dijaki so pripravljali tudi veliko športnih prireditev, kar ni povsem zanemarljivo in je samo dokaz, da smo s športom povezani že od nekdaj.

Vsi poznamo **Leona Štuklja**, ki velja za enega najboljših slovenskih športnikov v zgodovini. Samo spomnimo se, kako se je pri 98 letih mladostno sprehodil po otvoritvenem stadionu na olimpijskih igrah v Atlanti. Njegova strast do gimnastike in obvladanje orodja sta v 20. in 30. letih preteklega stoletja Slovenijo oziroma takratno Jugoslavijo popeljala v sam vrh prepoznavnosti.

Jasna Dokl Osolnik je na gimnazijo prišla kot nadobudna gimnastičarka in se dokazala že pri rosnih petnajstih letih, ko je dosegla zmago na sredozemskih igrah v Splitu leta 1979. Njena športna pot se je morala zaradi poškodbe predčasno končati. Naslednja, ki ji je usoda prekrižala pot le tri mesece pred mladinskim evropskim prvenstvom, je bila **Urška Silvester**, ki je bila v badmintonu skupaj s sestro uvrščena na prvo mesto na evropski jakostni lestvici. **Igor Primc** se je kot metalec diska najbolj uveljavil v svetu šele v zrelejših letih.

Postavil je državni rekord, se uvrstil v finale svetovnega prvenstva in kasneje tudi na olimpijske igre. Za piko na i je v svojo zbirko dodal še zlato medaljo na sredozemskih igrah. Gimnazijci so bili dobri tudi v plavanju, med bolj poznane štejemo **Igorja Vidmarja**, ki je ravno v gimnazijskih letih najbolj blestel s svojimi uvrstitvami v male finale na svetovnih prvenstvih. Žal je svojo športno kariero kmalu končal, a je na svojih zadnjih prvenstvih vseeno zapisan kot drugi najstarejši udeleženec.

Gimnazija ni bila zmeraj tako naklonjena športu in športnikom, kot je danes, ko nas podpirajo na vsakem koraku.

Od leta **1999** na šoli deluje športni oddelek, v katerem je pouk prilagojen potrebam športnikov. Športne dejavnosti so danes del predmetnika tudi v obliki obveznih izbirnih vsebin in kot delavnice na projektnem tednu. Novomeški gimnazijci se tudi redno udeležujemo vseh mogočih športnih tekmovanj, na katerih šolo zastopamo s ponosom. Nič manj gimnazijcem niso znana mednarodna tekmovanja, kjer s svojimi sposobnostmi dokazujemo naše zmožnosti in posegamo po najvišjih odličjih. Najpomembneje pa je na koncu to, da te šola pri vsem tem podpira. Tako kot smo bili uspešni v naši bogati zgodovini, tako bomo zagotovo še v prihodnje, saj se Gimnaziji Novo mesto zagotovo obeta še precej mladih športnih talentov.

SLADKO PO FRANCOSKO

~ Kim Malnarič, 3. b

Nekega marčevskega petka je iz učilnice 125 zavel čudovit vonj po slaščicah, ki se mu s kolegico Leo, sladkosnedi kot sva, nisva mogli upreti, zato sva šli raziskat, kaj se tam dogaja. Ugotovitve navajam v nadaljevanju.

V duhu mednarodnega meseca francoskega jezika je na naši gimnaziji, v sodelovanju s francoskim inštitutom Charles Nodier, že 2. leto zapored potekalo slastno tekmovanje v peki francoskih slaščic Le Macaron d'or (Zlati makron). Neprespani, vendar ponosni tekmovalci, so svoje mojstrovine po naporni noči peke prinesli v šolo na ocenjevanje. Le-to je bilo zaupano šestčlanski žiriji sladokuscev, ki so jo sestavljali ravnateljica Mojca Lukšič ter profesorji Verena Potočnik, Elsa Louis, Anita Nose, Blaž Zabret in Jernej Ban. Mladi slaščičarji so uporabili vse svoje pekarsko znanje ter eksperimentirali s tehnikami, okusi ter barvami in nastale so res veličastne kreacije. Čudovito je zadišalo po eklerjih (éclairs), torti charlotte, makronih (macarons), tarte tatin (obrnjena jabolčna pita), roquembouche (profiteroli s karamelom, postavljeni v obliki visoke gore.

Le-ti so bili tudi "strah in trepet" tekmovanja MasterChef Slovenija) ter torti Opéra.

Nastopil je trenutek, ko so tekmovalci svoje slaščice morali prepustiti žiriji in preostalo jim je le še napeto čakanje na rezultate. Komisija je bila na zahtevni misiji oceniti težavnost izbranega recepta, prezentacijo in nenazadnje tudi okus, saj je bila konkurenca zares huda. Žirija se je predano in skrbno lotila težkega dela.

Njihovo navdušenje je izražalo tiho mrmranje. Po pokušnji vseh slaščic in tehtnem premisleku je sprejela težko odločitev, katere 3 najboljše se bodo uvrstile na državno tekmovanje.

Najbolj so jih navdušile croquembouche, torta Opéra ter eklerji. Peki oz. ustvarjalci teh sladkih mojstrovlin bodo za nadaljnje tekmovanje na inštitut poslali sliko svoje slaščice in opis oz. zgodbico o njej, francoski inštitut pa bo na državnem nivoju nagradil 10 najboljših predstavitev s knjigo o francoskih slaščicah. Iskrene čestitke vsem sodelujočim, naprej uvrščenim pa veliko sreče!

Foto: Lea Damnjanović, 3. b

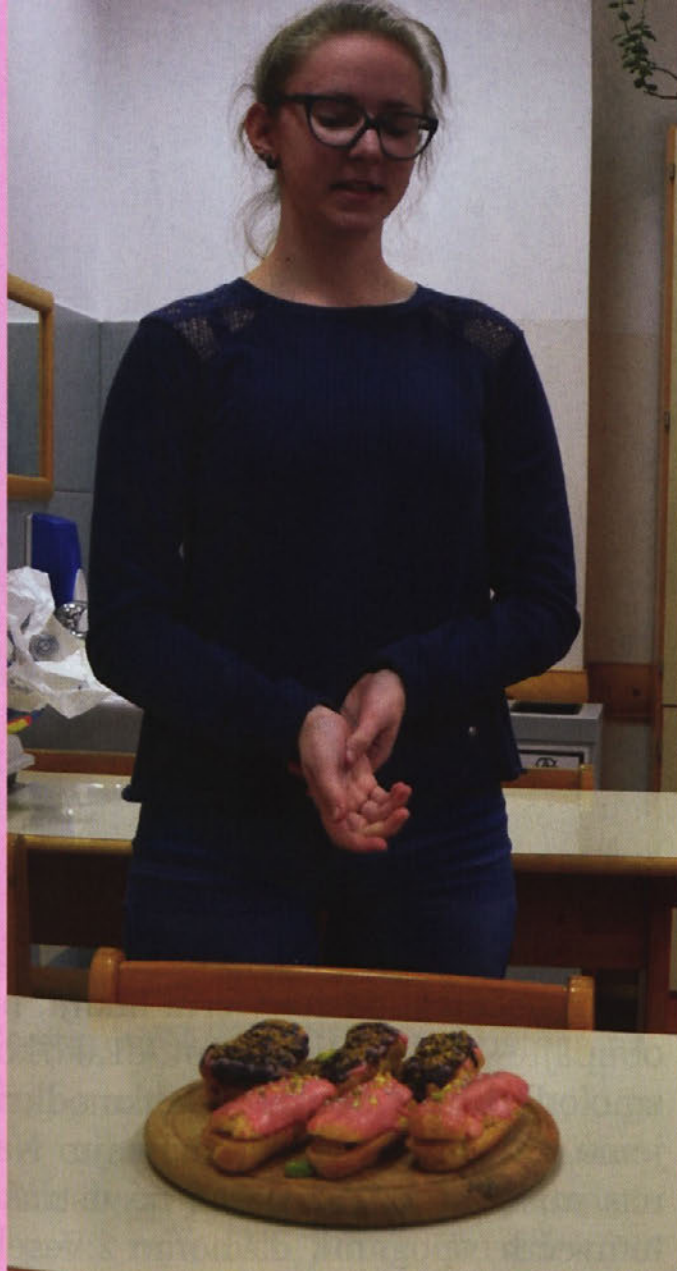

Foto: Lea Damnjanović, 3. b

Neštetost neskončnih dimenzij- vesolje

(Bina Štampe Žmavc, Vesolje, iz zbirke Nebeške kočije)

~ Leja Verbič, 3. d

Brez sonca ni življenja, brez vode ni življenja, brez kisika ni našega življenja, kaj pa vesolje? To obstaja tudi brez nas.

Tako smo majhni in nepomembni v vsej tej veličini, da sami postajamo skrivnost, ki je ne more nihče razvozlati. Negotovo tavamo in raziskujemo vesolje, ki nas vodi v veliki pok. Trenutek, ko je nastalo vse, kar poznamo danes, in vse, česar nikoli ne bomo. Vsi poznamo zgodbe o nastanku vesolja, o črnih luknjah, zvezdah, ozvezdijih, luni, pa kdaj dejansko preberemo zgodbe o njih? O njihovih skrivnostih, ki ti jih nihče ni povedal pred tem, ti pa si samo gledal v nebo in se čudil njegovi lepoti. Kolikokrat pogledamo v nebo in začutimo to majhnost in se vprašamo, ali smo sami v vsej tej gmoti snovi, in občutimo osamljenost.

Stephen Hawking je dejal: »Črne luknje niso tako črne, kot delujejo. Niso večne ječe, kot smo nekoč mislili. Stvari lahko tudi izstopijo iz črnih lukenj, morda prek njih celo prehajajo v drugo vesolje. Tako da, če imate občutek, da ste v črni luknji, ne obupajte – vedno obstaja pot.« Tako kot smo odkrivali svoj planet, lahko odkrijemo tudi pot v svojem življenju. Naj nas misel na neskončnost ne ustraši, temveč le opogumi, da bomo z veseljem raziskovali in odkrivali nove zgodbe in pisali nova poglavja naših knjig. Tako kot ima vsak človek svojo zgodbo, tako ima vsaka zvezda oz. ozvezdje za sabo neko legendo. Vsi poznamo svoja astrološka znamenja, pa vseeno dvomim, da poznamo skrivnost, ki se skriva za pomenom tega znamenja.

Ne glede na to, kako težko se utegne zdeti življenje, vedno obstaja nekaj, kar lahko storiš in pri tem uspeš. (S. Hawking)

Se je kdo že kdaj vprašal, zakaj je ozvezdje Orion na drugi strani neba kot **Škorpion**? Orion je od nekdaj bil nepremagljiv in bahal se je, da ga nobena žival ne more ubiti. Vse to je slišala Zevsova žena Hera, ki je sklenila, da mora umreti na najbolj ponižujoč način. Ukazala je škorpionu, naj piči Oriona, in res, škorpionov pik je bil smrtonosen. Legenda pravi, da je Diana, boginja lova, postavila Oriona tja, da ne bi nikoli več videl škorpiona, ki bi ga spominjal na sramotno smrt.

Po starogrškem mitu gre za tistega najbolj groznega nemejskega **leva**, ki ga je v enem od svojih velikih in znamenitih dvanajstih podvigih ubil največji grški mitološki junak Heraklej. Na starih zvezdnih kartah so ozvezdje **Device** prikazovali kot mladenko, ki v roki drži zrel klas rži (to simbolizira zvezda Spika; spika latinsko pomeni klas). Sicer pa so stari Grki v ozvezdju Device videli eno svojih boginj rasti in rodovitnosti, Demetro. Boginja simbolizira obdelano zemljo, ki rodi žito in daje bogato žetev. Grki so ozvezdja na nebu umestili po zgodbah in junaških dejanjih.

Meni osebno se najzanimivejša zdi mit o Perzeju, ki je bil velik junak, in Andromedi, enem lepših ozvezdij na nebu. Nekoč, pred davnimi časi, je v obmorski deželi Etiopiji vladal kralj Kefej. Njegova žena, kraljica Kasiopeja, je bila nekega dne zelo neprevidna. Pobahala se je, da je najlepša, celo lepša od morskih deklic – nereid. Te so bile v dno srca užaljene. Obiskale so boga morja Pozejdona in se mu potožile. Vladar morja je zarohnel. Tega ni prenesel. Pobesnel je nad Kasiopejino predrznostjo. Za kazen je zato na morsko obalo Etiopije poslal ogabno morsko pošast, strašnega Kita. Ta je pustošil vse vprek. Da bi rešil svoje kraljestvo pred uničenjem, je Kefej po nasvetu preročišča moral pošasti žrtvovati svojo ljubljeno hčer Andromedo.

Moraljo je prikovati na obrežno skalnato pečino in jo tam prepustiti na milost in nemilost pošasti. V tem času je na drugem koncu sveta junak Perzej ravno zaključeval svoje največje junaštvo. Prišel je na samotni otok, kjer so domovale Gorgone. To so bile grozne ženske, prave pošasti. Namesto las so jim iz glave mrgolele strupene kače. Pogled nanje je bil tako strašen, da je vsak, ki jih je pogledal, v hipu okamenel. Perzej se je prikradel k njim, ko so ravno spale. Najbolj grozni in najnevarnejši od njih, imenovani Meduza, je odsekal glavo. V tem hipu je iz odsekanega Meduzinega telesa izletel snežno beli lahni krilati konj Pegaz. Perzej je hitro pograbil glavo Meduze, jo stlačil v vrečo, da ne okameni, takoj zajahal krilatca Pegaza in odletel z njim domov. Ko je tako letel nad Etiopijo, je zagledal ob obali k skalnati pečini prikovano lepo princesko Andromedo in ogabnega Kita, ki pravkar leze iz morskih globin na obalo, da požre nedolžno žrtev. Junak se je v hipu vrgel v smrtni boj s Kitom. Premagal ga je v trenutku, saj mu je pokazal Meduzino glavo, ki je Kita spremenila v povsem nenevarno morsko čer. Perzej je Andromedi snel okove in ljubljeno kraljevo hčer vrnil očetu. Kralj Kefej, ves ganjen od sreče, pa je nato dal Perzeju Andromedo za ženo.

Brez mitov in legend naše življenje zagotovo ne bi bilo tako zanimivo, saj nam predstavijo še tako znanstvene stvari v eno povezano celoto zgodb. Kot pa smo slišali že mnogokrat, v nobeni znanosti ne uspeš, če ne gledaš dovolj široko in če si ne upaš odkrivati novih stvari. Poguma zagotovo ni manjkalo Stephenu Hawkingu, ki je v svetu pustil velik pečat. Svoje življenje je tako posvečal predvsem raziskovanju nastanka vesolja in črnim luknjam. Je eden tistih, ki je dejal, da črne luknje ne posrkajo vsega okrog sebe, temveč informacije in energijo vrnejo v vesolje, vendar v neprepoznavni obliki. Njegovo zdravstveno stanje ga nikoli ni oviralo pred iskanjem novega, skrivnostnega, kar ga je na koncu tudi pripeljalo do vseh teh ugotovitev.

Vztrajnost ga je vodila do vseh uspehov in tudi nas bi morala v življenju voditi taka miselnost. Vsi znanstveniki so imeli in še zmeraj imajo isti cilj – nekaj odkriti, pustiti na svetu za zmeraj. Če ne bi tako razmišljali, ne bi na svetu poznali ničesar. Niso se ustrašili vesolja, ampak ga raziskovali z radovednostjo, kaj obstaja zunaj naše Zemlje. Strah pred porazi jim je vlival pogum za še večje korake. »Majhen korak za človeka, velik korak za človeštvo«, tako se je glasil slogan, ko smo prvič stopili na Luno. Mnogi so se bali, spet drugi s ponosom predstavljali celo človeštvo.

Vesolje vsakomur širi obzorje, ker je neskončno in vsak lahko na nebo pogleda po svoje, drugače ... Ljudje se ne bi smeli omejevati samo na udobje, ampak bi morali tvegati in si želeli več, tisto več, kar ti bo na koncu prineslo zadoščenje, da si okusil na svetu točno to, kar si želel, in v svetu pustil nekaj, po čemer se te bodo ljudje spominjali. Če ti to ni dovolj, poglej v nebo, zvezde, ko se utrne zvezdni utrinek in si zaželiš, da ta trenutek traja večno in te nič več ne more narediti še bolj srečnega. Takrat veš, da si svoje poslanstvo na Zemlji opravil z odliko. Če se kdaj izgubiš, vedi da zvezda Severnica vedno kaže proti severu, Mlečna cesta bo vedno bila na nebu za nas in zvezdno nebo bo zmeraj odprta knjiga za vsakogar, le brati jo je treba.

Špela Kajtna, 1. k

NAKLADANJE ZARA
NAKLADANJA SAMEC

S prsti čutim sneg,
prijetno je,
topi se na dlani.

~ Katarina Breznik, 3. b

Lara Valenčič, 3. c

Zrem v neskončno
nebo, prepleteno
s tisočimi zvezd.

Realnost je, da človek ve toliko,
kot je velika kapljica v morju,
pa še to postavlja pod vprašaj.

Nečesa ne bomo videli na lastne oči
nikoli v življenju:
svojega obraza.

~ Kaja Bajc, 3. b

FILOZOFSKI KOTICEK

NAKLADANJE ZARADI NAKLADANJA SAMEGA

Kaj je men blo tega treba,
da v sobi zdaj sedim,
in potihem si želim,
da tega zblojenega sranja
pred menoj več bi ne bilo.

Kdo za vruga se je spomnil,
da moram jaz vse to poznati,
ko pa filozofi sami,
glede tega niso si enotni?!

Kaj koristi mi prispodoba z votlino,
ko pa študirat grem medicino!?
Kaj smisel je življenja ...?
Sokrat misli da ve,
jaz vem, da ne vem,
a vam vseeno povem:
»Ni hujše zmote je v življenju,
kot verjeti temu govorjenju.«

Kaj danes nuca ti filozofija,
ko pa bolj praktična je kemija?
Tam vsaj ni strahu,
da Platon vse na glavo postavi,
in svojo tezo $2+3 \neq 5$ predstavi.

Kdo pa danes še rabi glavobole,
ki povzročajo jih 'znanje' tole.
Veliko lažje biologiji se je posvetiti,
kot pa glavo z brezplodnimi idejami si
razbiti.

Morda bi vse bilo malo lažje,
če Descartes naših čutil bi ne bil poi-
menoval za lažne.

Tu pa se tudi toleranca moja neha,
Saj po svetu že ne bom hodila brez
svojega telesa!

Si predstavljate zdravnika,
ki pred operacijo vzklika:
»To ni moja roka,
to je roka mojega privida.«

Od sedaj naprej treba je dvomiti,
temelje svoje stavbe porušiti.
Svet od sedaj naprej ne obstaja več,
ostala sva le jaz in dvom skeleč.

Za nameček so filozofi rekli,
da tudi razumu radi bi se odrekli.
Sedaj lahko z gotovostjo potrdimo,
da jim po hudih naporih končno je le
uspelo.

Sedaj mi pa vi povejte,
pozorno, pozorno me pogledajte,
In po resnici mi povejte,
da tale list papirja pred vami stoji,
in si ga nismo le izmislili.

~ Lara Bukovec, 3. b

Izpod profesorских peres

~ Natalija Petakovič, prof.

ZGODBA O KOMUNISTIČNEM PREDALU

Pred leti, ko sem si kot pomočnica delila pisarno s takratno ravnateljico, sem zraven pisalne mize imela siv predalnik s tremi predali.

Nekako v istem času, torej pred približno 18 leti, so v trgovini Müller, ki je takrat bila še v centru Novega mesta (in baje bo spet, juhu!), začeli prodajati temno čokolado z visoko vsebnostjo kakava. V revijah je bilo tudi kmalu možno prebrati, kako je ta čokolada boljša, predvsem pa bolj zdrava od mlečne, saj vsebuje neke dobre sestavine za srce in ožilje. No, zame je veljalo in še vedno drži, da blagodejen vpliv čokolade na brbončice vselej vpliva na moje zadovoljstvo in mi v trenutku izboljša splošno počutje. Temna čokolada je zato kmalu dobila svoje stalno mesto v srednjem predalu mojega predalnika. Tu ni bilo pravilnikov, kontrolk, spisov ter kakih drugih šolskih papirjev, srednji predal je bil izključno zasebne narave, torej namenjen raznoraznim dobrotam in potrebščinam (bonboni, robčki, septolette), med katerimi je kmalu zavzela prvo mesto ravno temna čokolada.

Seveda sem te dobrote z veseljem ponudila kolegom, s katerimi sem takrat največ delala, in ker dober glas seže iz pisarne v zbornico, sem vsakomur, ki je potreboval košček čokolade, za zdravje in dobro počutje seveda, velikodušno odprla srednji predal in jo ponudila.

Ne da bi komur koli kaj rekla, so kolegi, ki so redno prihajali v pisarno in si ob delu za šolo privoščili kak košček čokolade, sami od sebe začeli prinašati sladke dobrote v moj srednji predal. Temna čokolada je bila moderna, ponudba v trgovinah je bila čedalje večja in v predalu so se kmalu znašle najrazličnejše vrste temne čokolade, take z različnimi odstotki kakava, z raznimi dodatki, npr. s kandiranim sadjem, zelišči, začimbami, vrtnicami od nekod se je znašla celo z dodano soljo. Ker predal nikoli ni bil prazen, ravno nasprotno, bil je vedno bolj založen, nihče ni imel slabega občutka, če si je namesto enega privoščil kak košček čokolade več.

Ko smo nekoč med odmorom sedeli v pisarni, pili kavo in zraven grizljali čokolado iz polnega srednjega predala, smo nekako družno prišli do spoznanja, da je tale moj oz. zdaj naš predal nek mini model pravične družbe. Da je tak, kot so si nekoč predstavljali in kakršen bi moral biti komunizem: prispevaš toliko, kolikor lahko, vzameš pa le, kolikor potrebuješ. Predal je bil dokaz, da je to kdaj tudi možno, zato smo ga poimenovali komunistični predal. Če me je kdo vprašal, zakaj pa ravno komunistični, sem mu razložila, da predal deluje po načelih brezrazredne družbe, kakršna naj bi se, tako smo se učili v prejšnjem sistemu, nekoč zgodila.

Sodelavec, ki je veliko potoval in vodil najrazličnejše ekskurzije, je nekoč s potovanja po Švici prinesel iz Lindtove tovarne čokolade ogromen kos temne čokolade s praženimi karameliziranimi mandlji, posute z nekakšnim zlatim sladkim prahom. Mmmm, še zdaj se mi pocedijo sline, ko se spomnim, kako smo on, takratna svetovalna delavka in jaz sedeli za mizo, lomili tiste kose čokolade in se do onemoglosti sladkali z njo. No, kos je bil le prevelik, da bi ga zmazali vsega, zato smo ostanek čokolade zavili, da ga spravimo še za ostale.

Takrat se je med nas prikradla bogokletna misel. Ne spominjam se, kdo jo je izrekel na glas:

»Kaj pa če bi tale kos čokolade, ker je res najboljša od vseh doslej, spravili v drug predal, samo za nas? Saj nam je ni treba deliti z ostalimi!«

Že v trenutku, ko je bilo izrečeno, smo vsi trije vedeli, da to ni prav, in se strinjali:

»Evo, to je tipičen primer, kako je komunizem začel propadati! Ko so nekateri začeli le zase jemati večje in boljše kose!«

Ostanke čokolade z mandlji smo pospravili v pravi, torej komunistični predal, kar nekako otožni, saj smo se zavedli, da so se v preteklosti zaradi podobnih, seveda mnogo hujših izkušenj, mnogim razblinile utopične sanje o idealni družbi.

No, naš komunistični predal ni propadel zaradi pohlepa. Počasi se je izpel, temno čokolado so nadomestili bolj »zdravi« prigrizki, kasneje pa se je z mano vred preselil v višje nadstropje.

Se pa dostikrat z nostalgijo spomnim nanj. Le da ne vem, ali zaradi slastne čokolade ali zaradi (resnične) zgodbice o nečem, kar mi v današnjem času, ko svet poganja pohlep, govori, da je lahko vsega dovolj tudi drugače. A kaj, ko tako hitro podležemo! Pohlepu namreč, s temno čokolado ni nič narobe.

Po šoli je veliko predalov, raznih škatel ipd. Morda pa kateri še delujejo po principu: vzameš, kolikor potrebuješ, prispevaš, kolikor lahko ... Pa dober tek in veliko užitka vam želim!

NAŠI NEKDANJI DIJAKI TER NJIHOVE POKLICNE IN ŽIVLJENJSKE STEZICE

~ Robert Šupe, prof.

Županič(Županić, Zupanič)

Niko, politik, etnolog in antropolog, rojen. 1. dec. 1876 v Gribljah (Bela krajina) kmetu in trgovcu Miku (Nikolaju) ter Katarini r. Pezdirc. Umrl 11. sept. 1961 v Ljubljani. Osnovno šolo je obiskoval v Podzemlju, meščansko šolo in gimnazijo pa v letih od 1888 do 1897 **v *Novem mestu***. Bil je sošolec D. Ketteja in O. Župančiča. Po odsluženju vojaščine na Dunaju je tu študiral najprej pravo, nato zgodovino, prazgodovino, arheologijo in geografijo.

Leta 1903 je doktoriral z disertacijo *Die Ankunft d. Slovenen im Süden*. Študij antropologije je nadaljeval 1904/5 na univerzi v Münchnu (prof. J. Ranke), Zürichu (prof. O. Schlaginhaufen) in Baslu (prof. J. Kollmann). 1906 je bil prefekt na Terezijanski akademiji na Dunaju, a še istega leta odpotoval v Švico (antropološki inštitut). Na vabilo J. Cvijića se je 1907 preselil v Beograd, dobil službo na realki, 1908 postal kustos v zgodovinsko-umetnostnem muzeju, 1914 bil premeščen v etnografski muzej. Ob izbruhu 1. svet. vojne 1914 je odšel v Niš, se prijavil v srbsko vojsko in delal pri vojni cenzuri, hkrati širil jugoslovanski program; dosegel je, da so v Niško deklaracijo (dec. 1914) vključili tudi osvoboditev Slovencev.

Decembra 1914 je odpotoval v Rim, 1915 postal član Jugoslovanskega odbora in do 1918 deloval v Parizu, Londonu in ZDA (Avstrija ga je 1915 obsodila na smrt in razpisala tiralico). Na mirovni konferenci v Parizu 1919 je bil član jugoslovanske delegacije, predsedoval etnografsko-geografski podsekciji delegacije za severno in severozahodno mejo. 1920 se je vrnil v Beograd v etnografski muzej. Vstopil je v narodno radikalno stranko. Od 1922 do maja 1923 je bil v vladi N. Pašića minister brez listnice, do maja 1924 še minister »na razpoloženju« in izdajal v letih 1925 in 1927 volilno glasilo NRS Samouprava. Leta 1923 je bil med soizdajatelji dnevnika *Jutranje novosti*. Od maja 1923 do julija 1940 je bil ravnatelj etnografskega muzeja. Ob ustanovitvi etnološke katedre na Filozofski fakulteti v Ljubljani leta 1940 je bil imenovan za rednega prof. etnologije, leta 1957 se je upokojil. Del okupacije je preživel na osvobojenem ozemlju v Beli krajini in bil 1944 imenovan za dopisnega člana Znanstvenega inštituta SNOS.

VIRI in LITERATURA:

Slovenski biografski leksikon: 15. zv. Zdolšek - Žvanut. Jože Munda et al. Ljubljana, Slovenska akademija znanosti in umetnosti Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 1991

APA: Županič, Niko (1936). O rasni estetiki ljudstva pri Jugoslovanih !. Etnolog (Ljubljana), številka knj. 8/9, str. 62-81. URN:NBN:SI:DOC-XG4SE2Y1 from <https://www.dlib.si>

Udeleževal se je, povečini s predavanji, številnih mednarodnih kongresov in srečanj, in sicer: antropoloških: 1907 Dunaj, 1911 Heilbronn, 1920 Pariz, 1924 Praga, 1927 Amsterdam, 1937 Bukarešta; geografskih in etnografskih: 1924 Praga, 1930 Skopje; bizantoloških: 1927 Boegrad, 1930 Atene, 1934 Sofija, 1935 Rim; demografskih: 1931 Rim, 1935 Berlin itd. – Bil je član mnogih strokovnih društev in združenj, od 1920 dopisni član L'association pour l'enseignement des sci. antrop. v Parizu, od 1930 častni Maticе srpske v Novem Sadu, 1932 član Comitato italiano per lo studio dei problemi della popolazione v Rimu, od 1939 dopisni SANU. – Odlikovan je bil z redom sv. Save II, redom belega orla V in vojno spomenico.

Kot zagovornik političnega in kulturnega zблиžanja ter zedinjenja južnih Slovanov je s F. Dergancem izdajal kulturno - politični mesečnik Jug (Dunaj 1901, št. 1–7 1920, 122–4). Aktualna polit. vprašanja je obravnaval v SN, sodeloval je pri izdaji knjige La Carinthie (La question du Prekmurje, de la Styrie et de la Car ..., Pariz 1919) in zemljevidov The Jugoslav territory (London 1915), Map of Southern Slav territory (ib. 1915). Z Velimirovićem je ustanovil knjižno zbirko South Slav monuments (London 1917, izšli 3 zv.).

V stroki se je posvečal raziskovanju antropološke, etnične in zgodovinske preteklosti Balkanskega polotoka. Napisal je brošuri: Le sang et la race Yougoslaves (Pariz 1919), Les premiers habitants des pays Yougoslaves

(Pariz 1919, p. o. iz Revue anthropologique), razprave s tega področja so bile objavljene v časopisih DS in Starinar. Veliko razprav in referatov je posvetil sorodnemu področju, t. j. zgodovini najstarejših slovanskih etničnih skupin in prvemu pojavu slovanskih narodov.

V svojih razpravah o etnogenezi se je zanimal zlasti za balkanska ljudstva. Še najmanj objav je o ljudski kulturi Slovencev, zadevajo pa le rojstno Belo krajino: Številne politične zveze so Županiču omogočile, da mu je ustanovitev in organizacija etnografskega inštituta, poznejšega muzeja, v Ljubljani uspela. Zavaljo Županičeve usmerjenosti drugam in zaradi pomanjkanja domačih strokovnjakov pa se ustanova ni razvijala tako, kot bi bilo želeli. Podobno je bilo tudi z muzejskim glasilom Et. Ves čas, kar ga je urejal (1926/7–40), je dal prostor raznim strokam, najmanj pa slovenskim snovem, kot jih je najpomembneje obravnaval S. Vurnik.

Pionirska pa so Županičeva antropološka raziskovanja ne le za ozemlje Balkanskega polotoka, marveč združena s paleoetnologijo in zgodovino tudi za druge, predvsem slovanske narode, zlasti za osvetlitev njihovega vznika in začetkov. Kot prvi univerzitetni prof. za etnologijo in vodja seminarja je na ljubljanski univerzi omogočil študij prvim slovenskim formalno šolanim strokovnjakom na tem področju.

Evropa v šoli

*Naslov letošnjega natečaja Evropa v šoli je **KJER PRETEKLOST SREČA PRIHODNOST**. Nastali so številni izjemni izdelki - fotografije, risbe, filmi in literarna dela. Najbolj uspešni sta bili Tinkara Moretti, 4. b, in Neža Cerinšek, 3. c, ki sta na državni ravni dosegli prvo mesto, vsaka v svoji kategoriji. Tinkara na fotografskem in Neža na literarnem področju.*

Nika Brdar, 3. k

Maja Hočevar, 3. š

Zala Zupan, 3. c

NESMISEL ŠOLE

Spis je nastal v okviru natečaja, ki ga je razpisala Gimnazija Ledina, in se uvrstil na 3. mesto.

~ Neža Cerinšek, 3. c

Cilj je pot. In pot je cilj. Vsak začetek ima svoj konec in vsak konec je del začetka. Življenje je košček minljivosti, ki ga lahko spremenimo v neskončnost. Pa ga res lahko?

Princeska sindrom. Bolezen, ki se kot epidemija gripe v zimskem času širi med dijake, gimnazijce, že šolarje v osnovni šoli. Če zanjo zbolíš v prvem letniku, ti ni pomoči, z boleznijo se okuži večina, razširjena je predvsem med dekleti. Dolgolasih, oblečenih po zadnjih modnih pravilih, vsak dan skrbno naličenih in opremljenih z dragimi dizajnerskimi torbicami, saj »kakopak« šolske torbe ne izžarevajo dovolj prefinjenosti, ki je simptom te bolezni. Bolezen ni nevarna, navadno, če tvojega uma ne doseže ob prvem stiku z njo, ni nalezljiva.

Ima jo večina, zato je normalna, največkrat »revež«, ki se temu nadležnem virusu upre z imunskim sistemom trme, dobre vzgoje, za katero se lahko zahvali staršem, in s prepričanjem, da na svetu ni za to, da bo smetil in ranil, velja za bolnega.

Bolezen se največkrat preboli po opravljeni maturi, sicer jo nekateri s seboj odnesejo tudi na faks, a takrat ni več nalezljiva, a še vedno obstajajo tisti, ki jo prenesejo na svoje otroke, ki pravila ukalupljenega sveta ponesejo v vrtec in dajo svojim vrstnikom kmalu vedeti, da te le lepota lahko reši pred pogubo.

Tisti, ki se bolezni znebijo, nato odrastejo. Postanejo odgovorni delavci, predvsem delavke, ki v službo še vedno prihajajo z dragimi torbicami in skrbno naličene, iščejo bližnjice pri delu in mnogokrat pozabljajo na prave vrednote srčnega, iskrenega, socialnega človeka.

So odgovorne mame, ki so ponosne na svoje otroke, male viteze in predvsem prelepe princeske. Srednješolskih dni, časa najhujše obolelosti, pa se spominjajo kot najlepšega in brezskrbnega obdobja v svojem življenju.

Oni drugi, ki za to boleznijo niso zboleli nikoli, pa veljajo za čudne. Glede na mnenje mnogih odrastejo veliko prej, so dolgočasni, stari po duši. Ličila jim niso pomembna, saj se zavedajo, da je pravi pomen besede lepota tista dobra, iskreno prijazna, požrtvovalna, edinstvena energija, ki jo nosiš v sebi. Ne skrivajo se pred svetom, predvsem pa se ne skrivajo pred seboj. Tudi oblek, ki so površno zložene na izložbah trgovin z imeni velikih ameriškim mest, ne nosijo, predvsem pa njihova omara ni polna njih, saj se zavedajo, da jih šivajo otroci, ki so zato prikrajšani otroštva, predvsem pa vedo, da ni vedno pomembno, da se čevlji ujemajo z vsakim plaščkom, majico ali pa ruto. Njihova šolska torba, ki navadno ni torbica, saj je njena prvota naloga, da omogoča najlažji prenos zvezkov in učbenikov in ne da izgleda lepo, je na njihovih ramenih, morda že stara in ne več najlepša, a učinkovita.

Najpogosteje niso reden in najbolj glasen, najbolj opit in razgrajaški gost vsake zabave. Ne drži, da niso družabni in vedno ujeti v plesnivih prostorih knjižnic, ampak je njihovo vodilo, da sta družba in moder pogovor tista, ki druženje naredi zabavno in nepozabno, ne pijača.

Takšni, cepljeni proti princeska sindromu, se zanimajo za svet, ni jim vseeno, v kakšnem okolju živimo. So vedoželjni in ne željni vrhunskih ocen, temveč znanja. Niso sužnji družbe, kapitala in kapitalizma, oblek in čevljev, rezultatov in ogledala. So takšni, kot so. Danes, jutri, vedno. Sebi največja konkurenca. Se zavedajo, da so na tem zemeljskem planetu le gostje in ne lastniki. Morda za mnoge preresni, dolgočasni, spet za druge sanjači, otroci. A vedno čudni, malce potisnjeni na rob.

Morda pa sem sama princeska, četudi, upam, ne okužena s princeska sindromom. Preveč občutljiva, zasanjana, odtujena, ker nisem dovolila in sem se vedno branila, da bi me svet spremenil. Ker živim v pravljici, kjer se verjame v lepši svet, spreminjanje prihodnosti in sta besedi upanje in sanje pomemben del besednjaka. Ker se ne pretvarjam in želim uveljaviti svoj prav, sicer popolnoma dobronamerno, a to želijo tudi okuženi, mar ne?

Morda pa se tisti, ki naj bi imeli to bolezen, le pretvarjajo, da imajo, saj je tako lažje živeti. Tu in zdaj. Saj smo tako ali tako le delček minljivosti ...

Zagotovo pa bi nas šola morala naučiti ravno to. Kako biti dobri ljudje, brez bolezni, ki jih prinaša kapital, brez kalupov, ki nam jih postavlja svet, in v nas še vedno pustiti unikatnost, ki jo v sebi nosi vsak. A kaj, ko potem morda ne bi bilo nič drugače.

Zakaj človek vedno išče le lažjo pot? Zakaj so sanje skorajda prepovedane, sanjači - izobčenci, bolniki?

Zakaj ocene? Ker je tako NAJLAŽJE ovrednotiti naše znanje. A kaj, ko je mnogim pomembno le to, da je številka čim višja, na naučeno snov pa pozabijo že nekaj ur po preverjanju znanja. In tisti, ki odgovore na vprašanja skrivoma prepisujejo z že prej pripravljenih lističev, četudi za to skrivnost vedo že vsi.

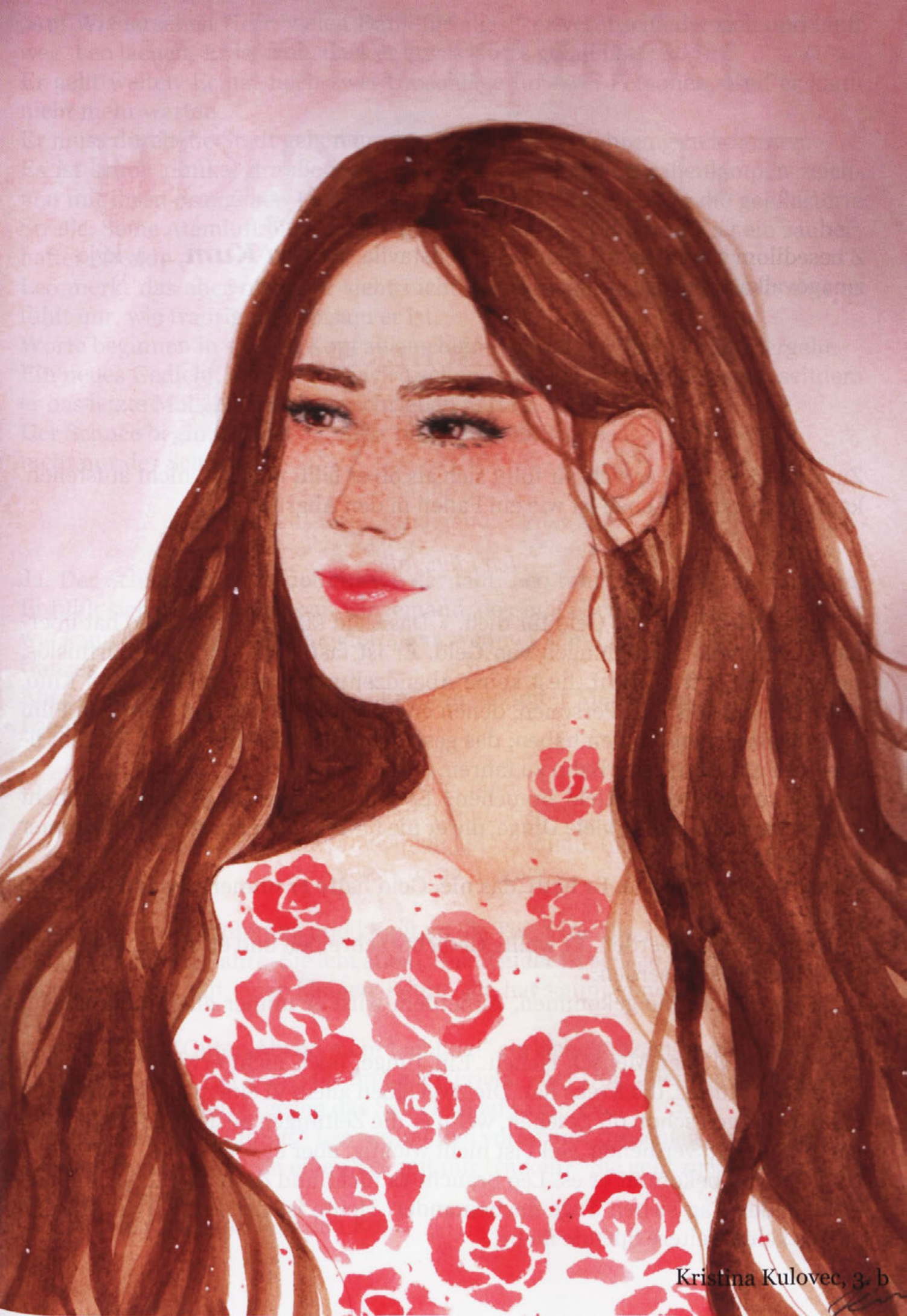
Šola je postala bojišče – za ugled, številke, ki nas, žal, mnogokrat definirajo, četudi ne pokažejo našega znanja, za iskanje bližnjic in na žalost tudi boj v tem, kdo bo bolj oskrnil spoštovanje do profesorjev, ki mimogrede, ponosno kimajo učencem, ki v redovalnico nizajo petice, četudi v času poletnih počitnic skorajda ne bodo vedeli, katerih področij in katerih predmetov so se dotaknili v preteklem šolskem letu, kaj šele, da bi se spominjali koščka snovi.

Profesorji, ki princeska sindrom ignorirajo, četudi ga, najverjetneje, opazijo.

In, ne razumite me napak, izobrazba je pomembna, saj je sredstvo, ki lahko spreminja svet. Le zavedati se moramo njenega prvotnega namena. Tako kot ne smemo pozabiti na naše bistvo, ki je očem nevidno.

Šoli smo lahko hvaležni, da se v naših možganih vsakodnevno ustvarjajo nove povezave, ki nam odpirajo vrata v svet, pomagajo razumeti življenje. Vsak dan se lahko zahvalimo vesolju, da smo se rodili na tem delu sveta, kjer je izobrazba obveza in ne privilegij. Silno hvaležna sem lahko, da pišem te besede. A tu znanje žal ni prvak na listini prioritet. Še en simptom princeska sindroma, pač.

Cilj je pot. In pot je cilj. Vsak začetek ima svoj konec in vsak konec je del začetka. Življenje je košček minljivosti, ki ga lahko spremenimo v neskončnost. Sem princeska. Imam sanje, želje in cilje. Veliko možnosti in priložnosti. Naj jih izkoristim, pošteno, brez bližnjic. Brez princeska sindroma.

Kristina Kulovec, 3. b

Bodi pisatelj v TUJIH JEZIKIH

Z besedilom v nemškem jeziku se je predstavila **Erika Kum**, 4. a, ki je zmagovalka natečaja.

EIN FALSCHER SIEG

Ich falle.

Zumindest so fühlt er sich. Er fühlt sich als ob er fällt, fällt und nicht aufstehen kann. Sein ganzes Leben ist wie ein Fallen in den Abgrund.

Ich falle, falle.

Er sagte: »Ich habe das Geld für dich.« Das Geld klang seltsam. Leo hat überhaupt seltsame Vorstellungen von Geld. Er ist fast vollkommen bedürfnislos, raucht nicht, trinkt nicht, liest keine Abendzeitungen und geht nur ins Kino, wenn mindestens fünf Personen, denen er vollkommen vertraut, ihm den Film als sehenswert empfohlen haben; das geschieht alle zwei-drei Jahre. Er geht lieber zu Fuß, als mit der Bahn zu fahren.

Und warum würde er Geld brauchen? Es gibt so viele Dinge, die man nicht kaufen kann. Es gibt so viele Dinge, die er nie hatte. Aber er hatte sie sich immer gewünscht.

Liebe, Freude, Familie. Er hatte das nie. Geld hatte er immer, aber Glück hatte er nie.

Er wollte Dichter werden. Er wollte Gedichte schreiben und er wollte, dass seine Gedichte gelesen werden.

Dazu ist es aber nie gekommen. Außerdem wird er immer allein und einsam sein.

„Vielen Dank!“ der Mensch lächelt. Ein Junge, noch nicht erwachsen. Er lebt mit seiner Mutter, die Krebs hat. Die zwei leben allein in einem alten Haus. Leo hat den Jungen schon oft gesehen, wenn er die Zeitungen austeilte. Nur so kann der Junge Geld verdienen. Geld ist nicht wichtig, aber er braucht es.

Und deshalb bekommt er es. Leo braucht es nicht und deshalb gab er ihm das Geld. Jeden Tag sieben Tage nacheinander. Heute ist der letzte Tag. Morgen gibt es keine weitere Spende mehr.

„Auf Wiedersehen Herr, vielen Dank für alles!“ er verabschiedet sich und läuft weg. Leo lächelt. Er ist froh, dass er etwas Gutes getan hat.

Er geht weiter. Er hat noch zwei Umschläge für zwei Personen. Und er kann nicht mehr warten.

Er muss durch die Stadt gehen um zu einer kleinen Wohnung zu kommen.

Es ist schon dunkel draußen, es wird bald Nacht. Die Straßenlampen zeichnen mit ihren orangenen Lichtern ein märchenhaftes Bild auf die gepflasterte Straße. Seine Atemluft biegt sich in eine Vielzahl von Bildern. Es ist ein zauberhafter Abend.

Leo merkt das aber nicht. Er sieht nicht, was um ihn herum passiert, aber er fühlt nur, wie traurig und einsam er ist.

Worte beginnen in seinem Kopf zu erscheinen als er die Straße hinuntergeht.

Ein neues Gedicht, denkt er. Es wird schon eine Weile vergangen sein, seitdem er das letzte Mal ein Gedicht geschrieben hatte.

Der Schnee beginnt zu fallen. Aber nicht nur der Schnee ...

nicht nur der Schnee ...

**Ich falle, falle
auf einen sandigen Lebensweg.**

Ja. Der Schnee ist nicht der einzige der fällt. Leo fühlt, als ob er fallen würde. Er fühlt sich wie ein Verlierer, wie jemand, dessen Leben auseinanderfällt. Aber wie kann sein Leben auseinanderfallen, wenn er sein Leben noch nie als etwas Ganzes erlebt hatte?

Aber er kann es doch versuchen. Er kann ein guter Mensch sein und ein gutes Leben führen. Er kann glücklich sein.

**Ich falle, falle
auf einen sandigen Lebensweg.
Ich stehe auf, fange mich auf und halte mich fest,
versuche zu fliegen.**

Er kommt in die Wohnung und klopft an die Tür. Eine alte Frau erscheint, nicht jünger als siebzig Jahre. Sie lebt allein, ihre Kinder haben sie verlassen und jetzt lebt sie alleine mit einer kleinen Rente. Sie hat kaum genug für ihr tägliches Brot.

„Guten Abend, Guten Abend mein Liebling!“ sie lächelt. Noch immer ist sie froh und nett. Sie hat viel Schweres im Leben erlebt, aber trotz allem ist sie froh geliebt. Sie hat gelernt, gegen das Schicksal zu kämpfen.

„Ich habe das Geld für Sie.“ Leo nimmt den vorletzten Umschlag und gibt es ihr. „Danke, Danke, willst du einen Tee mit mir trinken?“ Sie geht zur Seite, um Leo herein zu lassen.

„Nein Danke“, schüttelt er den Kopf.

Er möchte niemandem im Wege stehen. Er denkt, dass sie nur höflich ist, und dass sie in Wirklichkeit nicht mit ihm Tee trinken möchte. Niemand mag ihn doch. Warum sollte sie sich seine Gesellschaft wünschen?

Ich falle, falle
auf einen sandigen Lebensweg.

Ich stehe auf, fange mich auf und halte mich fest,
versuche zu fliegen.

Ich laufe, gehe, krieche,
liege.

Würde ich aufstehen,
wäre das aber ein falscher Sieg.

Ein falscher Sieg. Eine Utopie. Er kann nie gewinnen, weil sein Leben etwas ist, was bedeutungslos ist, etwas, das keinen Sinn hat. In Wirklichkeit hat er nie existiert.

Und was bringt ihn auf solche Gedanken?

Er hat seine Eltern verlassen. Sie waren böse, weil er Künstler werden wollte und nicht ein Geschäftsmann wie sein Vater. Und deshalb ging er weg. In eine andere Stadt in ein anderes Land.

Er lebt nicht so schlecht. Er hat genug Geld um eine Wohnung zu mieten und um normal zu leben. Aber sein Leben empfindet er als wertlos. Er findet keinen Frieden.

Ich falle, falle
auf einen sandigen Lebensweg.

Ich stehe auf, fange mich auf und halte mich fest,
versuche zu fliegen.

Ich laufe, gehe, krieche
liege.

Würde ich aufstehen,
wäre das aber ein falscher Sieg.

Nehme ich ein Seil,
schaue hinauf zum Himmel.

Der Himmel ist bewölkt. Der Schnee fällt langsam und ruhig. Es ist nicht so kalt, ganz warm für den Winter. Aber Leo fühlt die Kälte im Herzen.

Er hat nur noch einen Umschlag. Sein letzter Halt. Ein Waisenhaus.

Er gab dem Waisenhaus schon oft Geld. Aber heute zu einem besonderen Anlass. Es ist kurz vor Weihnachten und viele Kinder werden am Morgen aufstehen, glücklich weil sie Geschenke bekommen werden. Sie glauben noch immer an den Weihnachtsmann. Aber im Waisenhaus gibt es keine Geschenke unter den Weichnachtbaum.

Deshalb wird Leo Geld für die Geschenke spenden.

Ich falle, falle
auf einen sandigen Lebensweg.
Ich stehe auf, fange mich auf und halte mich fest,
versuche zu fliegen.
Ich laufe, gehe, krieche
liege.
Würde ich aufstehen,
wäre das aber ein falscher Sieg.
Nehme ich ein Seil,
schaue hinauf zum Himmel.
Vielleicht, vielleicht kann ich fliegen?

Er schreibt auf den Umschlag: Für den Weihnachtsmann. Dann wirft er ihn in den Briefkasten von dem Waisenhouse.
Er geht schnell weg, damit ihn niemand sieht.
Seit einiger Zeit läuft es durch die leeren Straßen. Er mag das Alleinsein und die Stille. Die Blicke der Leute stören ihn, weil er nie weiß, was sie denken.
Aber jetzt ist das schon längst egal. Lass die Leute so viel sehen, wie sie wollen, doch bald ist alles vorbei. Für alle kommt einmal ein Ende, und auch Leo wird zum Ende gelangen.

Ich falle, falle
auf einen sandigen Lebensweg.
Ich stehe auf, fange mich auf und halte mich fest,
versuche zu fliegen.
Ich laufe, gehe, krieche,
liege.
Würde ich aufstehen,
wäre das aber ein falscher Sieg.
Nehme ich ein Seil,
schaue hinauf zum Himmel.
Vielleicht, vielleicht kann ich fliegen?
Doch kann ich das nicht.
Das ist passiert
immer und wieder.

Er kommt bald zum Waldrand. Da bleibt er stehen. Wird er das wirklich tun? Wird er wirklich dem Leben ein Ende setzen?
Er nimmt das Seil aus seinem Rucksack und findet einen schönen Baum.
Alles hat dazu geführt. Deshalb hat er sein ganzes Geld ausgegeben. Jetzt ist es nicht mehr wichtig.

Leo schaut zum Himmel hinauf, ein letztes Mal. Vielleicht wird er nicht fallen.
Vielleicht wird er fliegen. Er möchte wegfliegen. Das wäre schön.

Vielleicht.

Vielleicht ist alles vorbei.

Vielleicht ist das nur ein neuer Anfang.

Vielleicht.

„Auf drei.“

Er atmet auf.

„Eins.“

Hat er Angst? Ein bisschen doch. Er weiß nicht, was ihn erwartet.

„Zwei.“

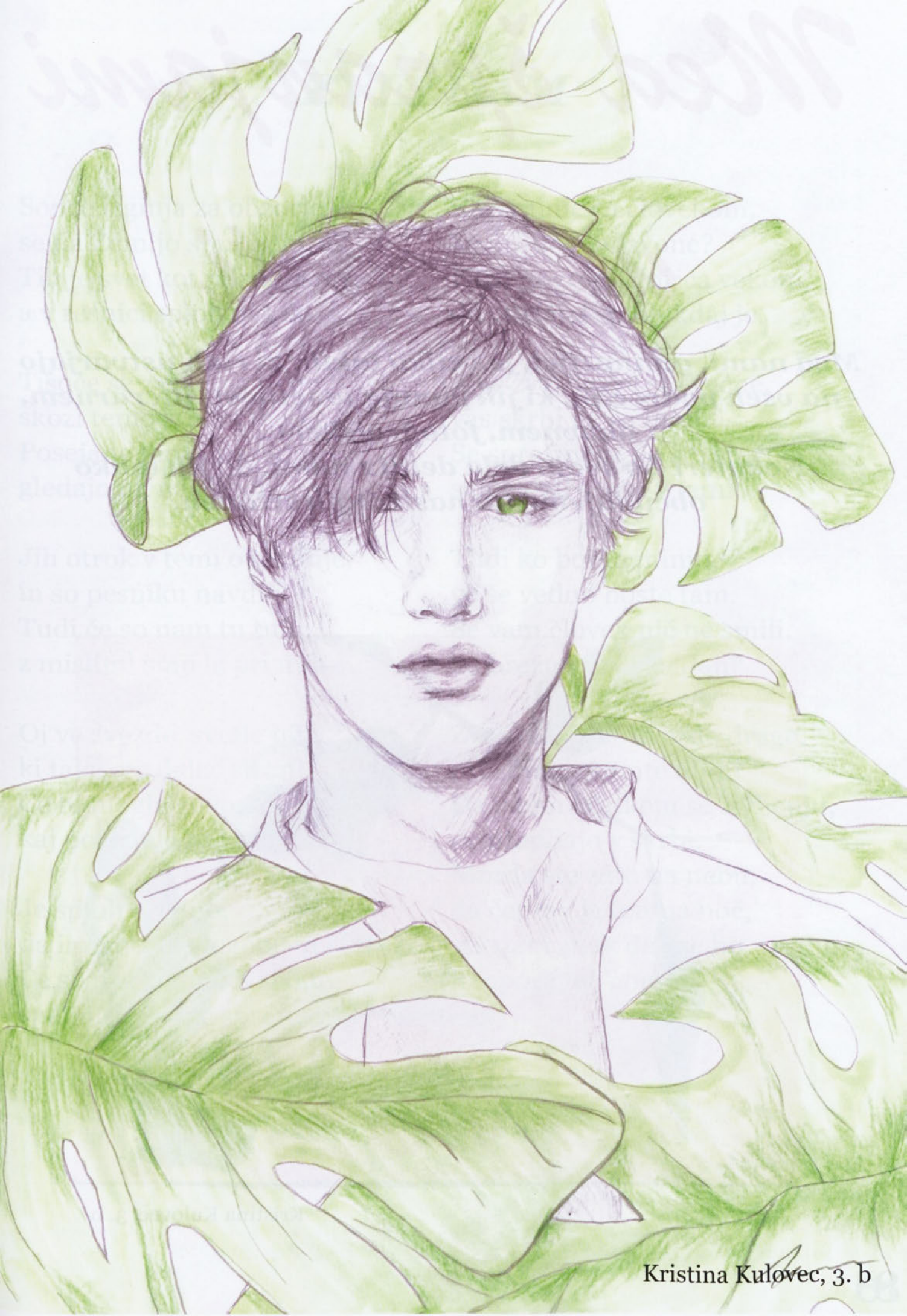
Aber vielleicht. Vielleicht wird er gewinnen. Ist das ein Sieg? Um aus dem Leben
zu scheiden, wenn er will? Ist er Sieger?

Ist er jetzt glücklich? Wird er jetzt Frieden finden?

„Drei.“

Vielleicht.

Ich falle, falle
auf einen sandigen Lebensweg.
Ich stehe auf, fange mich auf und halte mich fest,
versuche zu fliegen.
Ich laufe, gehe, krieche,
liege.
Würde ich aufstehen,
wäre das aber ein falscher Sieg.
Nehme ich ein Seil,
schaue hinauf zum Himmel.
Vielleicht, vielleicht kann ich fliegen?
Doch kann ich das nicht.
Das ist passiert
immer und wieder:
Ich falle.
Auf den Boden aber nicht.
Doch in die Dunkelheit,
in die Stille des Nichtseins.

Kristina Kulovec, 3. b

Med špranjami

umetnosti

Med nami, gimnazijci, je veliko takih, ki radi ustvarjajo - na vseh področjih, ki jih ponuja umetnost; literarnem, likovnem, fotografskem ...

Nekateri so svoja dela delili z nami, da jih lahko občudujemo na naslednjih straneh.

Kristina Kulovec, 3. b

ZVEZDAM

Sonce izginja za obzorje,
se na Zemljo spušča mrak.
Tih je svet kot mirno morje,
a v resnici sploh ni tak.

Tisoče se zvezd na nebu,
skozi temo k nam blešči.
Posejane tam v neredu,
gledajo na nas ljudi.

Jih otrok v temi občuduje,
in so pesniku navdih.
Tudi če so nam tu tuje,
z mislimi smo le pri njih.

Oj ve zvezde, svetle biti,
ki tako ste daleč stran!
Če bi mogle govoriti,
kaj povedale bi nam?

Je sploh vredno,
da imamo vse tegobe in skrbi?
Če se nas življenje vedno,
spet nazaj v nič spremeni.

Kaj ostane za človekom,
ko zvonovi odzvone?
Hladen grob le priča vekom,
da obstajal sploh kdaj je.

A ve zvezde, ve ste večne,
vas skrbi ne za ljudi.
Se sprašujem, če ste srečne,
same daleč tam v temi.

Tudi ko bomo minili,
ve še vedno boste tam.
Se vam človek nič ne smili,
ko brezupno čaka dan?

Zvezde svetle, zvezde drage,
prosim spomnite ljudi!
Da v tem kratkem se življenju,
ne utapljajo v skrbi.
Morda ste zato na nebu,
da čeprav je temna noč,
ste nam znak da vse bo v redu,
in opora ter pomoč.

~ Jan Trpavec, 2. a

VAS NA OGLEDALU

Globina pred očmi se ji zamaje in prime se za glavo. Počasi in nagonsko previdno prestavi nogo bližje robu, si vzame čas še za en hiter zastrašujoč pogled v vrzel in skoči. Ne ve, kaj bi se zgodilo, če bi padla med plošče, ki plavajo na vrhu razpoke in nudijo nestabilen in nezanesljiv most, katerega energija bi lahko zdaj zdaj poniknila in ju vrgla ... bogovi ne vedo, kam. O tem noče niti razmišljati, in ko tako iz možganov izžene negativne misli, že pristane na naslednji lebdeči ploščadi. Glasno si oddahne.

Začuti, da tla pod njo zavibrirajo, saj nanje pristane še en par nog. Nato po širni votlini zadonijo hitri koraki, na vratu začuti topel dih.

“Ne moreš iti hitreje?” Krysstofov glas jo še bolj razdraži. Vseeno neprizadeto nadaljuje pot čez majave lebdeče skale.

“Trudim se ...” iztisne skozi zobe in poskuša ne gledati dol v mrtvo neskončnost brezna. Znova preskoči na nov leteči kos kamna in si v glavi čestita. Fant ji sledi, hitreje, elegantneje in gotovo z manj strahu. Dejstvo, da ona tu umira in se duši od višine, on pa poskakuje naokoli kot brezskrbna deklica v krilcu, jo še bolj vrže iz tira, da se težko zadržuje, da mu ne primaže nekaj ‘vzgojnih’ klofut. A se umiri. Saj ni on kriv, da lažje prenaša strah pred smrtjo kot ona, je pač fant, to je za njih normalno. Pa še on ni navaden fant.

Dejansko lahko začuti, kako Krysstof zacepeta od nestrpnosti.

“Daj no, tja morava priti pred Avalon.” Njegov nespoštljiv odnos ji pije živce hitreje kot njenih 15 bratov, če je to sploh mogoče.

“Misliš, da ne vem tega!?!” Fant se umakne za korak, ravno takrat pa ona skoči. Ko se ji podlaga pod stopali zamaje, izgubi ravnotežje in omahne vstran. Zajamejo jo groza, obup in silen strah.

“Verona!” V ozadju sliši zven Krysstofovih besed. Za trenutek zapre oči in se že vda v kruto usodo, ko njeno vitko telo prestrežejo močne roke ter jo postavijo nazaj na utrujene noge. Kolena se ji spet zašibijo, oprime se njegove rame in on ubogljivo stoji tam, dokler ona spet ne ujame ravnotežja in je zmožna stati sama. Od sramu ji lica pordečijo, narahlo ga odrine stran in intimnega trenutka je konec.

“Sem ti rekel, da pazi, kod stopaš! Ne bi rad vlekel tvojega trupla od tam.” Pomigne proti globini in ob pogledu nanjo jo zmrazi. A bolj kot to se ji globoko zameri njegov ton. Kdo pa misli, da je?

“Ni me treba reševati!” mu zabrusi v obraz in v trenutku ji je jasno, da je bila to strašna napaka. Najmanj, kar potrebujeta zdaj, je še en prepir.

Krysstof izzivalno nagne glavo vstran in pomigne z obrvmi.

“Očitno je treba.” V njegovem tonu zasluži kanček posmeha in ... pomilovanja?

“Sploh ne bi padla, če se ti ne bi premakni! Me poskušaš ubiti?!”

Mladenič strese s žametnimi kodri in se mehko zahahlja.

“Oh, Verona. Dobro veš, da si preveč koristna, da bi se te dotaknil. Trenutno te potrebujem; tvoje smrti si res ne morem privoščiti.” Ob njegovih besedah jo oblije zona in pogled se ji zamegli. Spominja se teh besed, slišala jih je dolgo, dolgo nazaj ...

... močna roka jo grobo zagrabi za zapestje in jo potegne tako blizu, da lahko na obrazu čuti njegovo toplo sapo.

“Daj že enkrat mir,” zasika proti njej in jo stisne, da Verona zastoka od bolečine. Njeno telo se trese v paniki, ko vsa preplašena strmi moškemu v oči.

Quantis se zlovešče nasmehne in jo nežno poboža po licu. Prste počasi vleče čez njene poteze, vse do trepetajočih ustnic, kjer se ustavi in njegov izraz se ome- hča.

Zopet je on, njen ljubi oče.

“Ne boj se, Ver. Veš, da si preveč koristna, da bi ti škodil. Potrebujem te; tvoje smrti si res ne morem privoščiti.” Njegova dlan zdrsi navzdol proti njenem tankem vratu. Srce ji razbija tako divje, da je prepričana, da lahko Quantis sliši vsak utrip.

Njegov dolg kazalec se ustavi na mestu njenih glasilk.

“Tvoj lepi glasek mora ostati nedotaknjen.” Takrat roka zdrsne in v trenutku objema njen sapnik. Quantis nohte zarine globoko v njeno kožo in prste stisne skupaj, Verona pa obupano hlastle za zrakom. Nemočno udari ob njegove prsi, njena kolena postanejo neverjetno mehka. Pred očmi se ji zavrti.

Moški popusti prijem in dekle se zruši na tla ter globoko vdihne vroč, postan zrak. Ujame Quantisov ležeren izraz in globok smeh, ko zapusti sobo. Zarjavel ključ v vratih zahrusta, Verono pa popade besen, neutolažljiv jok ...

Krysstof se zresni, ko vidi Veronine s solzami napolnjene oči.

“Verona, samo šalil sem se ... “

Preden bi se lahko odzval, se dekle zakadi v njegov jasen obraz in ga z vso silo klofutne, da fantu iz nosa prileti kri in poškropi njeno rumeno srajco. Njene misli so zapolnjene s spomini, z izrečenimi besedami, njeno srce utripa v vsej zadani bolečini. Njene zdaj ognjene oči pred sabo gledajo nejasno podobo njega, ki iz nje iztisne ves zrak in jo vrne v temačno preteklost. Ne glede na to, kako silno se je otepala iluzij in preteklih čustev, iz popolnoma ničesar je nenadoma vse prišlo nazaj, nazaj, da jo ulovi in jo znova zlomi.

“Zakaj pa zdaj to!?!“ Fantovo kričanje se razlega po votlini. V Veroninih možganih se zasliši globok krut smeh in dekle krikne.

“Ne! Pusti me! Pojdi stran, pojdi ... “ Smeh odmeva od povsod in nikoder, glasen, vsiljiv glas se zabava ob njenem strahu in grozi.

Krysstof si s hrbtno stranjo dlani obriše kri in nasršen premeri sopotnico, pripravljen, da ji jih pošteno napne, ko opazi nekaj, kar ga ustavi. Dekletove oči so bele kot sneg. Skoraj prosojne.

Naenkrat jo brez oklevanja stisne v močan objem. Verona se upre in kriči, Krysstofa brca, odriva in mu z nohti praska oblačila in golo kožo na vratu, a se fant ne zmeni za to. Njegovi črni kodri se dotikajo njenega vratu in obraza, material njegove jakne nežno podrsava ob njeno telo, medtem ko se Verona na vse pretege upira. Pred sabo še zmeraj vidi Quantisa, njegov škodoželjen nasmeh in srčna bolečina jo stresa od peta pa vse do konic valovitih oranžkastih las.

Krysstof jo še tesneje privije k sebi in ji začne pomirjevalno šepetati.

“Jaz sem, Verona. Na varnem si. Pri meni si na varnem.” Veronin zagon začne pešati in čuti se ji zbistrijo. Njegov mehak glas jo pripelje nazaj v sedanost, nad prepad v srcu Podzemlja, kjer sta le onadva, in tako se počasi umiri in njeno ihtenje ponikne v odmevu.

Ko dekle povese utrujene roke in se njena glava dvigne z njegove rame, jo Krysstof izpusti in se ji zazre v temno zelene šarenice.

“Ne bom pustil, da se ti kaj zgodi. Nikoli in nikdar.” S palcem ji nežno obriše solze z rdečih lic, njegove modre ustnice se ukrivijo v blag nasmeh. Verona mu smehljaj vrne in zajame jo prijetna toplina, takrat pa se spomni Nickelle. Hitro odvrne pogled in brez oklevanja skoči na naslednjo skalo in še na naslednjo ter pusti Krysstofa samega in zmedenega.

Navsezadnje se fant le zgane, se namršči in zmaje z glavo.

Poda se za oranžnolasko in si pridušeno zamomlja: “Nikoli ne bom razumel žensk.”

~ Miša Modic, 1. k

Tukaj smo vsi nori
ali

ZAJČJE LUKNJE NISO ZA VSAKOGAR

~ Maja Hočevar, 3. š

»Take bi morali pobiti«, je dejal komaj slišno, vendar dovolj glasno, da je frekvenca glasu dosegla njeno uho. »Kakšne?« »Take, ki si lastijo mobilce«, je rekel tiho, vedoč, da je tudi sam lastnik enega. »V tem primeru nisem prepričana, ali bi bilo tvoje dejanje etnocid ali genocid, vsekakor pa ljudi ne moraš spreminjati. Edino kar lahko spremeniš, je sam sebe.« Ozrl se je nazaj in pogled se mu je zasedral na jezerski gladini. V glavi so se mu prikazale kletke v katerih so dan za dnem enolično bivali zajci. Trikrat na dan so jih nahranili, čakajoč, da bodo dovolj rejeni in primerni za zakol. »Vsi smo nori,« je šepnila. »Ali zajčje luknje niso za vsakogar?« ji je vzel besedo in dokončal stavek. »Kaj torej predlagaš?« Fant se je vstal, pogledal svoj mobilnik, ki ga je držal v roki, ter ga nato vrgel daleč v jezero. Čez minuto se je strahoma obrnil, vedoč, da ga bodo starši ter ostali zagotovo čudno gledali. V tišini se sedel nazaj na travo. Ona pa se je vstala in storila enako. Utopično. S srečnim koncem? Kako nerealno.

Špela Kajtna, 1. k

*Kaj je odneslo vse, povej.
Nosim te v srcu
in težke so tvoje sledi,
vse noči so zvezde izgubile
v pepelnik odvržem zadnjo sajo upanja
in zrak, ki včasih bil je mešanica češnjevega
cveta in vrtnic postal je uvertura v smrtonosni
dim.*

Da žrtev lastne dobrote sem, praviš?

*In stal sem v krogu zubljev ognjenih,
plamen je, duša je.
Visele brez vrvi,
se njihova stopala niso dotikala tal,
sočutno so gledale me v obraz,
kakor da med sabo se ne videle,
ne poznale, človek brez duše je slepota.
In tekal sem.*

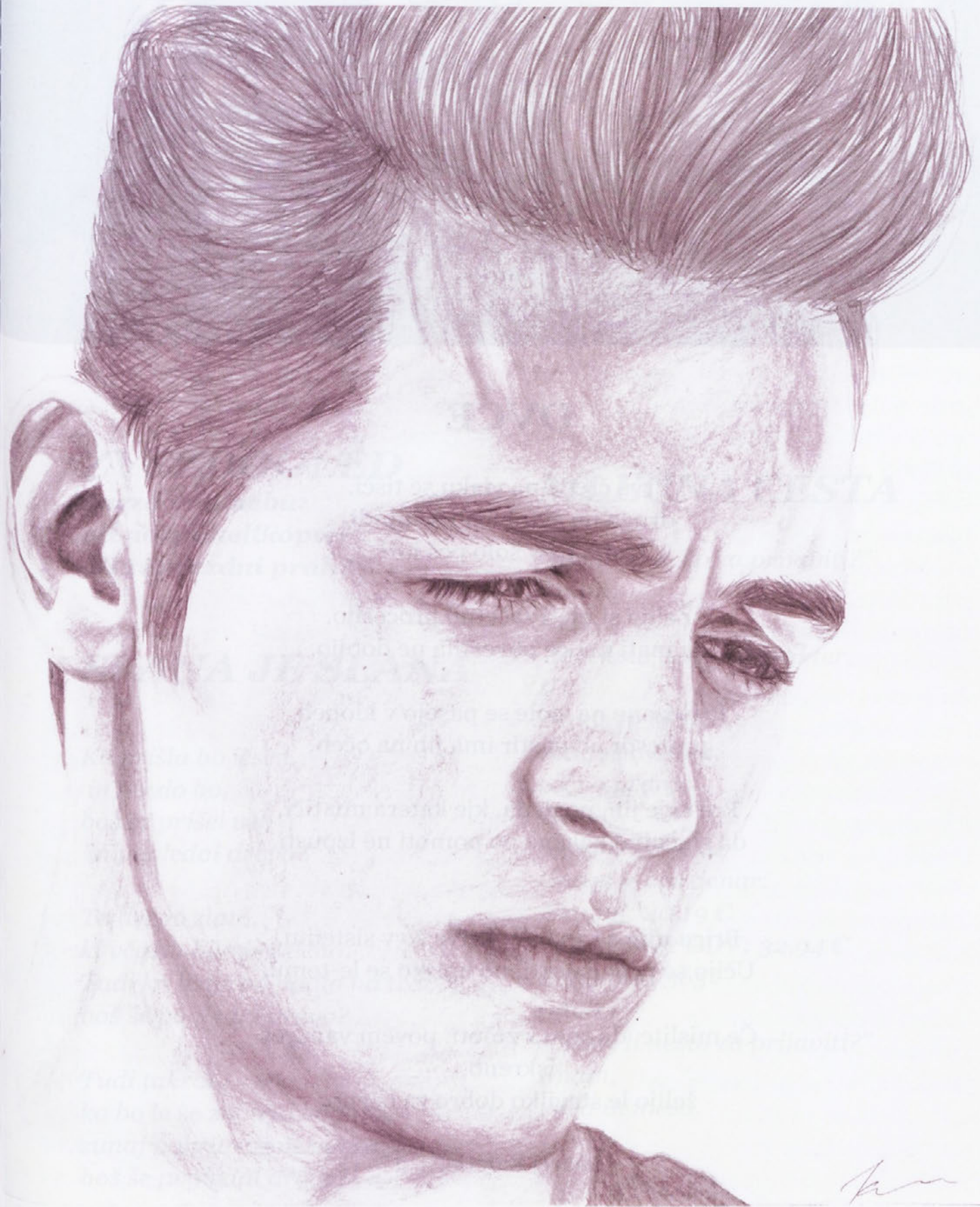
Kričal.

Jokal .

Daj, izberi.

*Vsake hotel sem se dotakniti, jo objeti,
netrezen v puščavi
in bil sem brezno brez dna,
in duša iz papirja
tekla je k napačni
v sobi visečih,
ki sem jih kdaj ljubil.*

~ Maja Hočevar, 3. š

Kristina Kulovec, 3. b

OVCE

Prva čreda na vlaku se tišči,
druga na avtobusih se muči,
tretja pa v šolo peš hiti.

Želijo si ujeti začetno procesijo,
da mati in oče obvestila ne dobijo.

Privezane na stole se pasejo v klopeh,
profesor ali pastir ima jih na očeh.

Prešteje jih, pogleda, kje katera mu tiči,
da slučajno kakšne po pomoti ne izpusti.

Briga njih za znanje. Žrtve so v sistemu.
Učijo se poslušnosti, ne uprejo se le-temu.

Če mislite, da sem v zmoti, povem vam res
iskreno,
želijo le številko dobro za oceno.

~Andrej Kaferle, 3. a

ZVEZDOGLED

*Zvezda na nebu:
ali nočni helikopter
ali že zvezdni prah?*

SLANA JE SLANA

*Ko prišla bo jesen
in mrzlo bo,
boš še prišel ven
in pogledal drevo?*

*To drevo zlato,
ki včasih bilo je zelenó.
Tudi ko listje bo padlo na travo,
boš še pogledal drevo?*

*Tudi takrat,
ko bo le še znotraj bogato,
zunaj pokrito s snežno zaplato,
boš še pogledal drevo?*

MLEČNA CESTA

“Imate li nešto za prijaviti?”

*Imam;
DDK,
davek na dodan karakter.*

*ID:
Made in Mama,
deluje na dotik,
ročno pranje.*

*EMŠO:
0509977505102
Danes je čas denar.*

*Skupaj: 40,19 €
Znesek brez DDV: 32,94 €
Blagajna: 365°
(molk)*

“Imate li nešto za prijaviti?”

*Imam,
jajca in meso.*

PTIČJA PERSPEKTIVA

Stojim na vrhu sveta in čakam. Vsaj tako se mi zdi, namreč vse, kar me trenutno omejuje, je neskončna modrina neba, ki se s horizontom poljublja v zlomljeni liniji neznanih mi gorovij ter dolin. Ves svet imam pod nogami, dobesedno. Če bolje pomislim, bi lahko stopil malo stran od roba, da ne pride do kakšne nesreče. Pa četudi! Trenutno imam občutek, da bi, če slučajno padem v ta mogočen svet pod sabo, kar poletel zaradi vse te svobode, ki me obdaja. Raztegnil peruti in se prepustil vetru, kot sem slišal v neki popularni pesmi, ki se je pred leti nenehno vrtela po radiu. Vendar raje stopim korak nazaj, saj čeprav je pogled navzdol navdihujoč, me navdaja z nesprejemljivimi idejami. Ne morem si privoščiti popolne predaje svobodi, ker nekoga čakam. Njo, natančneje. Čakam jo že dobrih petnajst minut, a vem, da bo prišla. Samo čas si rada vzame, to je vse. Vedno zamuja, kar sem ji nenehno metal pod nos, ji pametoval o tem, kako to slabo vpliva na najino razmerje. Pa se od takrat ni niti malo potrudila izboljšati te svoje živce parajočo navade, moje neutrudno filozofiranje pa je bilo očitno brezplodno. Toda danes ji bo, iz mojega čistega egoizma, oproščeno. Trenutno potrebujem mir. Kar naj zamudi, še bolj bodi pozna kot navadno, jo telepatsko naprošam. Zdaj, ko stojim na stolpnici, s celotnim mestom pod sabo, skorajda preveč uživam v tej iluziji nadvlade. Sam sebi se zdim nedotakljiv in nedotakljivost je moja edina želja. Nočem, da se me kdo dotika. Naporen dan je za mano. Že pet ur nenehno letam sem ter tja po mestu, vsak trenutek v gibanju, kar je prekleto utrujajoče in za polno mero nesreče v vsem tem času nisem našel par trenutkov za en sam samcat obrok! Utrujen in lačen sem se prišel sem gor nadihat svežega zraka. Lažem. Prišel sem čakati njo. Na zmenkih se najraje dobivava na vrhu stolpnic, ko je pod nama ves svet, nad nama pa le nebo. Po njeni želji seveda, saj veste, kakšne so ženske. Ta njena preferenca se mi je vedno zdela v samo skrajnost neumna ter nerazumljiva, sam sem namreč vedno gledal vanjo, nikoli v nebo. Danes pa se je moje mnenje spremenilo. A dejstvo, da razumem eno stvar v povezavi z njo, hkrati pomeni, da kakšnih dvanajst novih misterij ostaja nerazrešenih. Ne glede na to, da razumem njeno izbiro mest za zmenke (nebo je res čudovito), nekaterih stvari preprosto nikoli ne bom doumel. Kako lahko na primer meni, da je uspešno prikrivala sledi svojega skrivnega razmerja. Takoj ko sem izvedel, da se za mojim hrbtom skrivoma kljunčka z nekim mladoletnim mulcem, sem jo soočil z dejstvom, da je njen poskus ljubimkanja propadel. »Prav tako kot bo tudi najina zveza, če te še enkrat dobim z njim!« sem ji grozil. Očitno je sta golobčka menila, da se bosta s svojimi dejanji prav zares izmazala brez posledic, saj je, ko sem ji grobo zabrusil, da lahko kar pospravi svojo kramo in se pobere, vsa presenečena buljila vame kot kakšna sova. Pa saj je vedela, da nisem mislil resno, po dveh letih zveze bi se lahko že seznanila

z dejstvom, da me grobost spremlja od malih nog. Vzgoja je vzgoja in navada je železna srajca! Kljub njeni očitni prizadetosti in užaljenosti pa ne vem, koliko so prazne grožnje zalegle, ker je po prepiru kot pokvarjena kaseta ponavljala svoj patetični »oprosti« in »žal mi je« in »rada te imam«, a ko je naslednji dan na obisk prišla njena prijateljica, je začela vsa jezna prhutati in kričati, kako v najinem razmerju ni svobodna. Da je ptica v zlati kletki. Ja pa kaj še! Najina kletka je prej bronena kot karkoli drugega. Nato sta še dobre pol ure čivkali v neznosnem falzetu o tem, kako sem prav zares grozen partner, in se na vsesplošno obnašali, kot da me ni zraven. Ah, ženske, kdo bi jih razumel! Njih in te njihove obsesije z napravljanjem za nikogar, urejanje prekletih krempljev na rokah ... vse to zveni kot kakšen simptom norosti. Kaj pa še bolj spominja na norost? Poslušajte, bralci! Takoj ko je njena prijateljica odšla in sva v najinem majhnem gnezdecu ostala sama, se je iz mulaste in zadirčne srake spremenila v pravo zaljubljeno golobičko. Bil je en sam oprosti in ljubim te. Jaz pa se že ne bom pritoževal. Tistega mulca in njuno namišljeno razmerje ji bom pa že spregledal. Zavaljo najinega odnosa, se ve. Tako ali tako ji ni mogel ponuditi nič drugega kot avanturo, medtem ko jo pri meni čaka zavetje.

Od tega dogodka je minil že dober teden in najin odnos je, če malo pretiram, napet. O celotnem zapletu se z izjemo par krajših prepirov še nisva utegnila dodobra pogovoriti in sva to obveznost pridno pometala pod preprogo z oznako »boleče in čustveno«. A oba se zavedava, da tako več ne gre naprej. Najverjetneje je ta današnji sestanek na strehi te stolpnice s fantastičnim razgledom sklicala ravno z namenom, da razčistiva in se opredeliva do tega slona v sobi, katerega sva do zdaj bolj ali manj uspešno ignorirala. In misel na dejstvo, da se bom zdaj-zdaj soočil z njo, mi kljuva v glavi in moja anksioznost narašča z bližanjem njenega prihoda. Kmalu bo tukaj, vem. Vem, ker vedno zamuja dobrih petnajst minut. To nosi kot modni dodatek, to zamujanje, občudujem jo. Da mi ravno dovolj časa da razmišljam o njej in da spoznam, da jo ljubim bolj kot sovražim njeno nagnjenje k varanju. V času, preden se prikaže, razmišljam o njenem prihodu. Mislim na njene oči, slikam si njeno podobo. Ko se naposled prikaže, mi je že sama njena prisotnost po svoje čudež in darilo. V času, ko jo čakam, vedno obstaja možnost, da ne bo prišla. Vedno, ko se prikaže, sem zato toliko bolj hvaležen zanjo. Mogoče je to njeno taktično ravnanje, s katerim me poskuša ohraniti zainteresiranega za najino razmerje. A rad bi ji povedal, da ni potrebno. Ljubim jo, nor sem nanjo, pa naj zamuja na najine zmenke, naj me vara, naj v moji prisotnosti govori, da sem slab partner. Ljubim jo navkljub vsemu, kar počne, da bi preizkusila najin odnos. In to bi ji rad povedal. Takrat pa jo zagledam. Prikaže se kot Venera iz školjke, po oblakih stopa do roba stolpnice, na kateri breztežno pristane. Ko spregovori, v mojem srcu zapoje melodija ljubezni, objame me notranja toplota in takrat spoznam, da nikoli nikogar ne bom ljubil tako, kakor ljubim njo.

»čiv čiv čiv«
»čiv. Čiv čiv čiv. Čiv čiv!«
»čiv čiv. Čiv čiv čiv. Čiv čiv.«

Te besede so bile zadosti. Zaljubljeno jo pogledam in skupaj se spustiva s strehe ter za bežen trenutek padava v neizprosno minljivost mestnega časa, dokler ne razpreva svojih peruti in veter ponese najine votle kosti višje, višje ... in skupaj poletiva proti izmikajočemu se horizontu.

Špela Kajtna, 1. k

SESTRI

*Ostala mi je mrtva sestra.
Prišla je in odšla.
V srce mi je postavila svetilko
in jo v hipu ugasnila.
Vse tako nerazumno.
Brez pojasnitev in razlogov.
Spotikam se in iščem.
Ne dojemam,
da je nikoli več ne najdem.
Niti v moji sestri.*

~ Maja Brezovar, 3. k

Dežnik

Nosila sem dežnik.
Vsako jutro in vsak večer.
Čakala na dež.
Pod dežnikom bilo je
toplo.
Temno, pa vseeno svetlo.
Prijetno, domače in
osamljeno.
Nič me ni motilo.
A zeleno sonce je svetilo skozenj.
Izžgalo je krvave rane,
osvetlilo zatemnjeno srce;
skovalo železen plašč.
Čakala sem na dež,
ki ga ni bilo.
Čakala sem na dež
z dežnikom z luknjami.
Prišlo pa je še več sonca,
stopilo ostanke polomljene duše,
zakopalo upanje na dno neba.
In prišel je dež
in padal je name
in mojega dežnika
ni bilo.
Čakala sem na sonce.

~ Erika Kum, 4. a

Špela Kajtna, 1. k

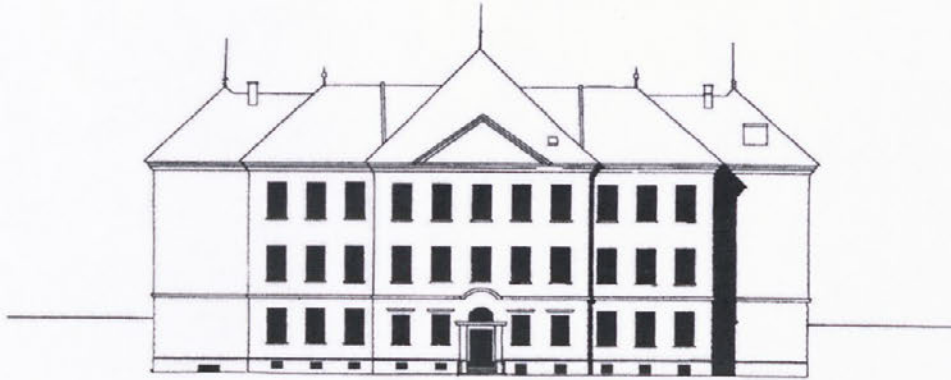

Foto: Zala Zupan, 3. c

*Da bi se naučili leteti,
se morate najprej naučiti hoditi
in stopati
in tekati
in plesati ...*

~ F. W. Nietzsche

GIMNAZIJA NOVO MESTO